

Změna kvality života dětí po nástupu do mateřské školy z pohledu rodičů

Kristýna Kučerová

Bakalářská práce
2022

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav školní pedagogiky

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Kristýna Kučerová**
Osobní číslo: **H190072**
Studijní program: **B0112P300001 Učitelství pro mateřské školy**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Změna kvality života dětí po nástupu do mateřské školy z pohledu rodičů**

Zásady pro vypracování

Zpracování rešerše a studium odborné literatury zabývající se kvalitou života dětí předškolního věku.
Vymezení teoretických východisek zaměřených na život dětí po nástupu do mateřské školy.
Příprava metodiky empirické části, stanovení výzkumného cíle a výzkumných otázek.
Realizace kvalitativně orientovaného výzkumu prostřednictvím interview s rodiči dětí.
Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.
Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a formulace závěru výzkumu.

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam doporučené literatury:

- Gurková, E. (2011). *Hodnocení kvality života: pro klinickou praxi a ošetrovatelský výzkum*. Praha: Grada.
- Heřmanová, E. (2012). *Koncepty, teorie a měření kvality života*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON).
- Hodáčková, L., Hlaváčková, E., Csémy, L., Šmejkalová, J., & Čermáková, E. (2011). Sociální vztahy jako důležitý faktor kvality života dětí. *Československá psychologie*, 54(1), 1-11
- Matějček, Z. (2015). *Co děti nejvíc potřebují*. (Vyd. 7). Praha: Portál.
- Šmelová, E., & Prášilová, M. (2018). *Didaktika předškolního vzdělávání*. Praha: Portál.
- Vierra, M. E. B., Formiga, C. K. M. R., & Linhares, M. B. M. (2018). Quality of life reported by pre-school children and their primary caregivers. *Child Indicators Research*, 11(1), 1967 -1982. doi: 10.1007/s12187-017-9518-z

Vedoucí bakalářské práce: prof. PhDr. Ivan Lukšík, CSc.
Ústav školní pedagogiky

Datum zadání bakalářské práce: 12. října 2021
Termín odevzdání bakalářské práce: 29. dubna 2022

Mgr. Libor Marek, Ph.D.
děkan

LS.

prof. PaedDr. Adriana Wiegerová, Ph.D.
ředitelka ústavu

Ve Zlíně dne 12. října 2021

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval(a) samostatně a použitou literaturu jsem citoval(a).
V případě publikace výsledků budu uveden(a) jako spoluautor.

Ve Zlíně 22.4.2022

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací;

(1) Vysoká škola nevidělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá změnou kvality života dětí po nástupu do mateřské školy z pohledu rodičů. Práce je výzkumného charakteru. Hlavními hodnotiteli kvality života jsou rodiče dětí, které navštěvují mateřskou školu. V teoretické části je objasněn pojem kvalita života, kvalita života dětí a jeho měření, kvalita života v mateřské škole a rodina. Cílem praktické části bylo zjistit jaká změna v kvalitě životě dětí nastala po nástupu do mateřské školy. V rámci výzkumného šetření jsou data zpracována, vyhodnocena a interpretována data získaná za pomoci polostrukturovaného interview. V závěru jsou formulovány konkrétní změny v kvalitě života, které nastaly u dětí po nástupu do mateřské školy.

Klíčová slova: kvalita života, sociální prostředí mateřské školy, prostředí rodiny

ABSTRACT

The bachelor thesis deals with the change in children's quality of life after entering kindergarten from the parents perspective. The thesis is of research nature. The main evaluators of quality of life are parents of children who attend kindergarten. The theoretical part explains the concept of quality of life, quality of life of children and its measurement, quality of life in kindergarten and family. The aim of the practical part was to find out what change in the quality of life of children occurred after they started kindergarten. In the research part the data obtained through semi-structured interviews are processed, evaluated and interpreted. Finally, specific changes that occurred in children after entering kindergarten.

Keywords: quality of life, kindergarten social environment, family environment

Chtěla bych poděkovat PhDr. Ivanovi Lukšíkovi CSc. za odborné vedení mé práce, za jeho čas a cenné rady. Dále bych chtěla poděkovat všem participantům za jejich čas a přínos pro výzkumnou část bakalářské práce. V neposlední řadě patří obrovské poděkování mým blízkým a mé rodině, kteří při mně stáli po celou dobu studia a byli mou oporou při zpracování této bakalářské práce.

„...Duchovní svoboda člověka, kterou mu nelze až do posledního dechu vzít, mu také až do posledního dechu dává příležitost uspořádat svůj život smysluplně...“

(Frankl, 2006, s.78)

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 KVALITA ŽIVOTA	12
2 HISTORICKÉ VYMEZENÍ	13
2.1 VYMEZENÍ VE VĚDNÍCH OBORECH.....	14
2.2 MODEL KVALITY ŽIVOTA	15
3 MĚŘENÍ KVALITY ŽIVOTA	16
3.1 INDEXY KVALITY ŽIVOTA	17
4 KVALITA ŽIVOTA DĚTÍ.....	19
4.1 POTŘEBY DĚTÍ	20
4.1.1 Fyziologické potřeby.....	20
4.1.2 Potřeba bezpečí	21
4.1.3 Potřeba lásky a náležitosti	21
4.1.4 Potřeba úcty a uznání	21
4.1.5 Potřeba sebeaktualizace a sebeuskutečnění	22
4.2 INDIKÁTORY KVALITY ŽIVOTA DĚTÍ	22
4.3 MĚŘENÍ KVALITY ŽIVOTA U DĚTÍ	22
5 MATEŘSKÁ ŠKOLA.....	24
6 RODINA.....	25
6.1 FUNKCE RODINY.....	25
II PRAKTICKÁ ČÁST	27
7 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMU	28
7.1 CÍL VÝZKUMU A VÝZKUMNÉ OTÁZKY	28
7.1.1 Dílčí výzkumné cíle	29
7.1.2 Výzkumné otázky.....	29
8 VÝZKUMNÁ STRATEGIE A POSTUP	30
8.1 PŘÍBĚH A ETICKÉ OTÁZKY	30
9 ZKOUMANÉ PŘÍPADY	31
9.1 VÝZKUMNÁ METODA	31
10 VSTUP DO TERÉNU	32
10.1 NAVÁZÁNÍ VZTAHŮ.....	32
10.2 ČASOVÝ ROZVRH PRÁCE V TERÉNU	33
11 ANALÝZA DAT.....	34
11.1 INTERPRETACE DAT	34
11.2 DEFINOVÁNÍ KVALITY ŽIVOTA Z POHLEDU RODIČŮ	36

11.3	POROVNÁNÍ KVALITY ŽIVOTA PŘED A PO NÁSTUPU DO MŠ	36
11.4	PO NÁSTUPU DO MŠ	37
11.4.1	Psychické zdraví.....	37
11.4.2	Sebeobsluha.....	37
11.4.3	Sociální zdraví.....	38
11.4.4	Fyzické zdraví	38
11.5	DOPAD MŠ NA KVALITU ŽIVOTA DÍTĚTE	39
12	VÝSLEDKY.....	40
13	ZÁVĚR VÝZKUMU	42
13.1	LIMITY VÝZKUMU	43
14	DISKUZE	45
	ZÁVĚR	47
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	49
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	51
	SEZNAM OBRÁZKŮ	52
	SEZNAM PŘÍLOH	53

ÚVOD

Každý z nás by chtěl mít šťastný život bez problémů a chtěl by smysluplně a kvalitně žít, proto si všichni klademe stejné otázky: Co to ale vlastně znamená a co pro to musím udělat? Je to vůbec možné žít takový život? Jaký je můj smysl života?

Pro mě osobně kvalita života znamená v první řadě mít spokojenou a funkční rodinu, mít domov, kam se můžu kdykoliv vrátit, být fyzicky a psychicky zdravá. Mít zdravou rodinu a zdravé přátele, kteří tady pro mě budou za jakékoliv situace. Další významný pilíř pro kvalitní život jsou mé sny a má budoucnost, věřím, že si dokážu splnit všechny své sny, které mám a zajistit si kvalitní budoucnost. Každým dnem pracuji na tom, aby to nebyly jen sny, ale aby se mi mohly splnit. Důležitý je pro mě také sebe rozvoj a seberealizace. Třetí pilíř je materialistický, jedná se o ekonomické materiální potřeby. Jako poslední součást mého života jsou koníčky, které jsou jako má psychohygienu. Všechno, co dělám ve volném čase mě naplňuje a nedokáži si bez těchto věcí představit svůj život.

Cílem této bakalářské práce bylo zjistit, jaká nastala změna v kvalitě života dětí po nástupu do mateřské školy z pohledu rodičů, teoretická část je rozdělena na 6 hlavních kapitol. První kapitola je zaměřena na přiblížení pojmu kvality života, jak se vyvíjel, následuje kapitola, s vymezením kvality života ve vědních oborech, kde si více přiblížíme, kde se tento pojem nejvíce uchytil, další kapitola se zaměřuje na kvalitu života obecně, jeho měření a indexy. V následující kapitole se zaměřuji na kvalitu života dětí, jak se měří konkrétně u dětí a jeho indikátory. Na závěr teoretické části jsem přiblížila význam mateřské školy na život dětí a v poslední kapitole význam rodiny a její funkce, protože rodina kvalitu života dítěte ovlivňuje asi nejvíce.

Praktická část je zaměřena na zjišťování výzkumných otázek a cílem této práce je na tyto otázky odpovědět. Odpovídám zde na výzkumné otázky, které jsem si stanovila a v závěru mé práce praktické části uvedu získané poznatky s diskuzí.

Tato část také informuje o zvolené metodě výzkumu a postupu sběru dat. Dále se zabývá samotným výzkumným šetřením, v němž jsou představeny výsledky výzkumu zpracované pomocí otevřeného kódování.

Pro dané šetření jsem zvolila metodu kvalitativního výzkumu. Zvolenou metodou sběru dat byl polostrukturovaný rozhovor, díky kterému bylo možné udržet předem danou strukturu, zároveň se v průběhu doptávat na doplňující otázky a s ohledem na cíle výzkumu téma zpracovat do hloubky.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 KVALITA ŽIVOTA

Podle WHO můžeme kvalitu života chápat jako subjektivní vnímání vlastní životní situace ve vztahu ke kultuře a k systému hodnot, ve kterých daný člověk žije, ve vztahu ke svým cílům, očekáváním a starostem. Kvalitu života dělíme do šesti domén: fyzická, psychologická, nezávislost, sociální vztahy, prostředí a spiritualita (WHO, 1995).

Kvalita života je složitý a široký pojem, který se dotýká pochopení lidské existence, smyslu života a samotného bytí. Smyslem existence člověka se více stává sám život. Předmětem zájmu kvality života je především materiální stránka života společnosti, která je založena na objektivizovaném pojetí kvality života (Šubrt, 2008).

Můžeme rozlišit subjektivní kvalitu života, která je vytvořena na základě individuálního úsudku hodnocené podmínky života osoby a subjektivní pohodu, což je emocionální systém hodnocený podmínkami vlastního života (Šubrt, 2008).

Mareš (2006) uvádí, že subjektivní kvalita života se chápe jako všeobecná spokojenost s vlastním životem, která vychází z kognitivního hodnocení a emočního prožívání.

Objektivní kvalitou života je splnění základních sociálních a materiálních podmínek pro život, sociální status a fyzické zdraví.

Objektivní a subjektivní stránky se dělí na tři základní domény:

1. **Fyzická doména** – v této doméně jde o to, že se sleduje zdraví, fyzická zdatnost, aktivita, odpočinek, spánek nebo zdravotní problémy
2. **Psychická doména** – se zaměřuje na pozitivní a negativní emoce, pocit štěstí a pohody
3. **Sociální doména** – sleduje socioekonomický status, úroveň zdravotních a sociálních služeb a vztahy

(Mareš, 2006)

Každý člověk by chtěl mít kvalitní život, být fyzicky i psychicky zdravý a mít dobré sociální zázemí a patřit do bezpečné sociální skupiny. Pro kvalitu života je proto důležité, jak je zmíněno v kapitole splnit základní sociální a materiální podmínky pro život.

2 HISTORICKÉ VYMEZENÍ

Pojem kvalita života pochází z anglického překladu Quality of life. Tento pojem se poprvé vyskytl v 20. letech 20. století. Do obecného podvědomí vstoupil až v 60. letech 20. století, když prezident Lyndon Baines Johns prohlásil: „*Cíle nemůžeme poměřovat výší našich bankovních kont. Mohou být měřeny pouze kvalitou života, který naši občané prožívají.*“ (Mareš, 2006, s.11).

Tento pojem byl však velmi stručný a srozumitelný, a tak se rychle dostal k veřejnosti a stal se v politice i v mediálním světě populárním slovem. Později se z něj stával vědecký pojem, nejdříve se začal objevovat v sociologii a později také ve vědách o člověku (Vaďourová & Mühlpachr, 2005).

Tento pojem se postupně více rozšiřoval. Velkou zásluhu na změně přístupu ke kvalitě života měla Organizace spojených národů (OSN), když v poválečném období vznikla široká definice zdraví, na které bylo pohlíženo jako na stav fyzické, duševní a sociální pohody, od této definice se vyvíjel také přístup k hodnocení kvality života. Postupně začalo vznikat hodnocení podmínek života, definice pojmů a nástrojů, kterými bylo možné kvalitu života měřit (Vaďourová & Mühlpachr, 2005).

Východiskem byla empirie, což je zkušenost získaná pozorováním, díky této zkušenosti se vytvářely seznamy indikátorů, které ovlivňují kvalitu života a jsou především určené k jejímu měření. Celonárodní šetření, které proběhlo v USA využívalo k měření zejména objektivní a subjektivní indikátory kvality života (Payne, 2005).

Pojem se rozvíjel třemi směry:

- 1. Směrem objektivním** – pojem byl chápán jako souhrn objektivních indikátorů, např. jako kvalita životních podmínek v dané zemi
- 2. Směrem subjektivním** – pojem byl chápán jako souhrn subjektivních indikátorů, např. jako kvalita života jedince
- 3. Směrem kombinací objektivních a subjektivních indikátorů** – kombinace metody první a druhé, tj. kvalita života podmínek v dané zemi i kvality života jedince (Mareš, 2006).

2.1 Vymezení ve vědních oborech

Na kvalitu života bylo nahlíženo z několika úhlů a podle toho se vybíraly ukazatele, které kvalitu hodnotily. Pojem kvalita života se uchytil v mnoha oblastech lidské činnosti a vědeckých oborech. Nejdříve ze všech se uchytil v ekonomii, politologii a sociologii, následně se začal objevovat také ve filozofii, teologii, sociálních pracích nebo psychologii. Také se s ním můžeme setkat v oboru medicíny jako je ošetrovatelství, biologické obory nebo v ekologii a oborech, které se zabývají živými organismy. Používá se i v technických oborech jako je architektura, stavebnictví, doprava a v poslední řadě v oborech, které ovlivňují životní prostředí (Mareš, 2006).

Tři základní vědní obory a jejich pohled na kvalitu života:

Většina vědních oborů se staví ke kvalitě života člověka a vybírá si jen specifickou část problematiky.

1. **Ekonomie** je zaměřena především na hodnocení objektivních ukazatelů jako jsou: hrubý domácí produkt, průměrný výdělek, aktivita práce. Tento přístup byl dříve jednoznačný a jasný, objektivně popisoval kvalitu života. Ekonomie se tedy uplatňuje jako hodnocení celkové kvality života.
2. **Sociologie** je zaměřena na objektivní sociální atributy úspěšnosti např. majetek, vzdělání, rodinný stav, z kterého vyplývají sociální indikátory a kde je zkoumán jejich vztah ke kvalitě života, která je vnímaná jako životní pocit.
3. **Psychologie** pracuje se subjektivitou a individualitou jedince chce, aby jedinec subjektivně prožíval pocit štěstí a radosti, aby byl spokojen se svým životem, uměl přijmout sám sebe, měl pocit osobní autonomie a osobní pohody (Hlinica, 2006).

Z této kapitoly jsme se dozvěděli, jak se pojem kvalita života uchytil ve vědních oborech, je to velmi zásadní. Pojem kvalita života se tedy nejvíce uchytil ve třech základních oborech a těmi jsou ekonomie, sociologie a psychologie.

2.2 Model kvality života

Heřmanová (2012) uvádí torontský model kvality života, který byl vymezený v Centru pro podporu zdraví na Univerzitě v Torontu (The quality of life model). Kvalita života zahrnuje tři životní oblasti: BEING, BELONGING a BECOMING.

BEING znamená být, což můžeme chápat jako osobní charakteristiky člověka do kterých spadá fyzické bytí, psychologické bytí a spirituální bytí.

BELONGING znamená někam patřit, což můžeme chápat jako spojení s konkrétním prostředím a do toho spadá fyzické napojení, sociální napojení a komunitní napojení.

BECOMING znamená realizovat se, můžeme to chápat jako dosahování osobních cílů, naděje a aspirace a pod tím si můžeme představit praktickou realizaci, volnočasovou realizaci a růstovou realizaci.

1. BÝT (BEING) – osobní charakteristiky člověka	
Fyzické bytí	Zdraví, hygiena, výživa, pohyb, odívání, celkový vzhled
Psychologické bytí	Psychologické zdraví, vnímání, cítění, sebeúcta, sebekontrola
Spirituální bytí	Osobní hodnoty, přesvědčení, víra
2. PATŘIT NĚKAM (BELONGING) – spojení s konkrétním prostředím	
Fyzické napojení	Domov, škola, pracoviště, sousedství, komunita
Sociální napojení	Rodina, přátelé, spolupracovníci, sousedé (užší napojení)
Komunitní napojení	Pracovní příležitosti, odpovídající finanční příjmy, zdravotní a sociální služby, vzdělávací, rekreační možnosti a příležitosti, společenské aktivity (širší napojení)
3. REALIZOVAT SE (BECOMING) – dosahování osobních cílů; naděje a aspirace	
Praktická realizace	Domácí aktivity, placená práce, školní a zájmové aktivity, péče o zdraví, sociální začleňování
Volnočasové realizace	Relaxační aktivity podporující redukci stresu
Růstová realizace	Aktivity podporující zachování a rozvoj znalostí a dovedností, adaptace na změny

Obrázek 1 Torontský model kvality života
(Quality of life in Heřmanová, 2012, s.89)

3 MĚŘENÍ KVALITY ŽIVOTA

Častým problémem při výběru nástroje měření kvality života je dostupnost nástrojů v českém jazyce. Dominantní část nástrojů jsou dotazníky, které byly vytvořeny a vyhodnoceny v anglickém jazyce. Problémem je, když je nástroj dostupný pouze v původním jazyce (nejčastěji anglickém) a není přeložen do českého jazyka (Gurková, 2011).

Mezi nejpoužívanější nástroje subjektivního měření patří různé druhy dotazníků, pozorování nebo stupnice (Likertova stupnice). Nástroje měření kvality života jsou konkrétními prostředky k uskutečnění měření a jsou děleny podle svého zaměření. Na obecné, které jsou vhodné pro porovnávání zahrnující mnoho oblastí. Na specifické, které jsou vhodné pro zhodnocení dané oblasti, ale jsou příliš úzce zaměřené. Dále můžeme rozdělit způsoby měření na tři základní metody (Vaďourová & Mühlpachr, 2005).

1. **Objektivní metoda** – měření kvality života, kde kvalitu života hodnotí druhá osoba
2. **Subjektivní metoda** – měření, kde kvalitu života hodnotí sama daná osoba
3. **Směšená metoda** – kombinace metody první a druhé tzn. Že měření provádí sama daná osoba i druhá osoba

Před výběrem a použitím nástroje měření si musíme ujasnit několik zásadních bodů – cíl a záměr měření, zvolenou perspektivu, použité teoretické hodnocení kvality života a obsah relevantních oblastí pro měření, nástroj by měl odrážet důležité vlastnosti (Vaďourová & Mühlpachr, 2005).

Nástroj by měl také obsahovat subjektivní i objektivní indikátory, měl by být validní, reliabilní, citlivý, krátký, jednoduchý a interpretovatelný. Měl by poskytovat výsledné hodnoty, být vyvinutý a testovaný ve stejné populaci, časově přiměřeně náročný a zahrnovat adekvátní statistiky validity a reliability pro danou populaci (Vaďourová & Mühlpachr, 2005).

Principy měření:

Měření je proces, kde se přiřazují čísla objektům či událostem podle daných pravidel, spojují se abstraktní koncepty s empirickými indikátory, které jsou pozorovatelné (Tokárová, Kredátus & Frk, 2005).

Měření je organizované pro klasifikaci a hodnocení dat. Měření je realizováno na čtyřech úrovních:

1. **Poměrová úroveň**, proměnná pro jejíž dvě hodnoty můžeme vypočítat kolikrát je jedna hodnota větší než druhá
2. **Intervalová úroveň**, kde rozdíly mezi proměnnými jsou měřitelné
3. **Ordinální úroveň**, zde jsou proměnné seřazeny
4. **Nominální úroveň** je nejslabší, proměnné mohou být pouze vyjmenovány

Měření může být přímé nebo nepřímé. Přímé mohou být fyzické, biologické a chemické charakteristiky, které mají fyzikální projevy. Nepřímé mohou být sociální a psychologické charakteristiky (Tokárová, Kredátus & Frk, 2005).

3.1 Indexy kvality života

Indexy kvality života můžeme rozdělit na několik základních:

Index lidského rozvoje je nejznámějším indexem, jak lze vyjádřit kvalitu lidského života. Byl vypočítáván z dílčích ukazatelů ve třech kategoriích: lidské zdraví, úroveň vzdělanosti a hmotná životní úroveň.

Index kvality života – index, který popisuje podmínky života. Jde o rodinný stav, rodinný život, sociální život, materiální blahobyt, pracovní trh a genderovou rovnost.

Index fyzické kvality života – tento index zahrnuje a hodnotí tři hlavní položky: dětskou úmrtnost, míru gramotnosti a očekávanou délku života.

Index trvale udržitelného ekonomického blahobytu – tento index usiluje o udržitelnost ekonomického blahobytu a ekonomické udržitelnosti a také nahradit HDP (hrubý domácí produkt), který má omezenou vypovídací schopnost.

Ukazatel ekonomického blahobytu – představuje alternativní způsob měření ekonomického blahobytu v dané zemi. Zahrnuje proměnné jako je práce v domácnosti, znečištění prostředí a náklady spojené s kriminalitou.

Well – being index – nová metodika, která posuzuje životní úroveň národů

Dále můžeme určit čtyři indexy, které měří pokrok dané společnosti ve vztahu k udržitelnosti života:

1. Index lidského blahobytu
2. Index dobrého zdraví ekosystémů
3. Index blahobytu /stresu
4. Index blahobytu či dobré životní úrovně

(Heřmanová, 2012)

V této kapitole jsme se dozvěděli, že měření kvality života není úplně jednoduché, nejpoužívanější nástroje bývají dotazníky, pozorování nebo stupnice, měření se provádí na čtyřech základních úrovních a může být buď přímé nebo nepřímé. Následně jsme se dozvěděli něco o indexech kvality života, rozděluje se na šest základních indexů a z toho jsou čtyři indexy, které měří pokrok společnosti ve vztahu k udržitelnosti života.

4 KVALITA ŽIVOTA DĚTÍ

Kvalitou života se zabývá především UNICEF (Dětský fond Organizace spojených národů), který se zaměřuje na zdraví, bezpečí, materiální podmínky, vzdělávání a socializaci dětí. Zajímá se o to, jestli děti cítí, že jsou milované, začleněné do rodin a společnosti v místě, kde se narodily (Unicef 2007, in Lukšík et al., 2017).

I když je kvalita života u dětí stejná jako u dospělých jsou zde různá specifika. U dětí je třeba pohlížet na 4 specifika:

1. Rychlé vývojové změny
2. Specifický zdravotní stav dětí
3. Specifický osobnostní status (nestabilní vyvíjející se osobnost)
4. Specifický sociální status (vliv rodiny, vrstevníků)

(Mareš & Neusera 2010, in Lukšík et al., 2017)

U dětí se v sociální oblasti zjišťuje zejména spokojenost se životem ve škole, vztahy s učiteli a spolužáky (Hodačová et al., 2011).

Podle jedné zahraniční studie, která se zabývala kvalitou života dětí. Byly stanoveny dva cíle, které byly zkoumány.

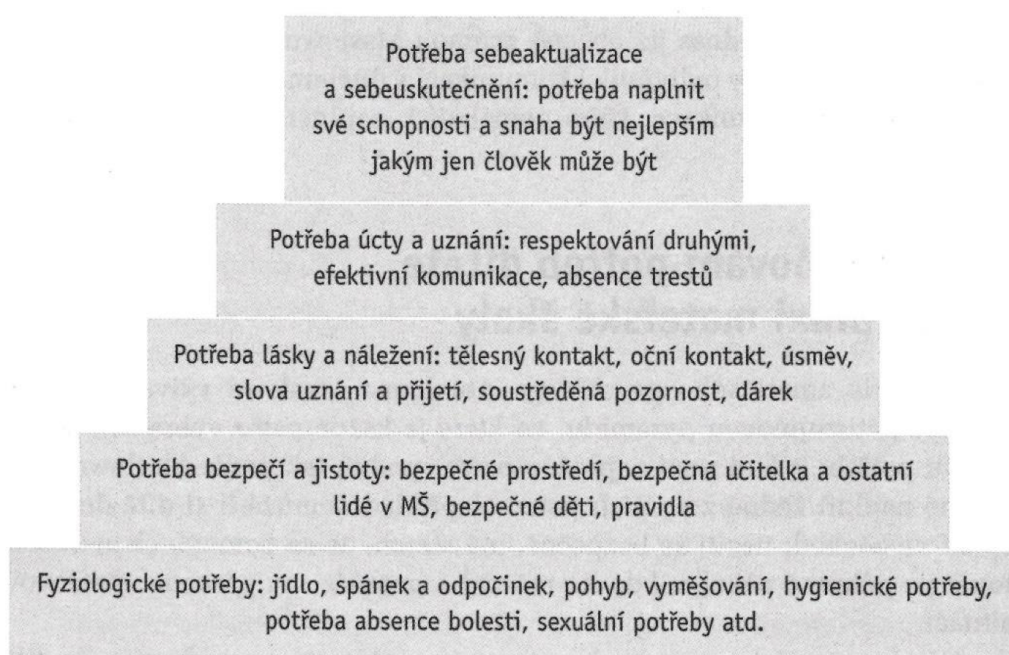
Jedním z cílů této studie bylo určit podíl předškolních dětí mladších pěti let, které splňují pokyny WHO (Světová zdravotnická organizace), která vydala tři směrnice: fyzické aktivity, sedavé chování a spánek. To znamenalo, že po 24 hodin by mělo dítě mít alespoň 180 minut fyzické aktivity, méně než 60 minut sedět u televize a mít 10-13 hodin kvalitního spánku. Dalším cílem bylo prozkoumat souvislost mezi kvalitou života související se zdravím a splněním všech tří směrnic předškolních dětí. Rodiče měli za úkol vyplnit online dotazník o fyzické aktivitě dětí, sedavém chování a spánku.

Zveřejněné údaje ukázaly, že 12 % nesplnilo žádnou směrnicí, 9 % splnilo všechny směrnice a 70 % splnilo pouze směrnici kvalitního spánku, 40 % splnilo jen dvě směrnice a 37 % splnilo pouze jednu směrnicí. Výsledky ukazují, že kvalita života předškolních dětí související se zdravím se zvyšovala s počtem splněných pokynů WHO.

Negativní dopad nadměrného používání médií je známkou slabší kvality života dětí (Chia, Tay, & Chua, 2020).

4.1 Potřeby dětí

Maslowa pyramida popisuje potřeby, které dítě potřebuje ke kvalitnímu životu. Každé dítě potřebuje základní fyziologické potřeby, potřebuje cítit bezpečí a jistotu, a to zejména v rodině. Dále potřebuje lásku a náležitosti, potřebu úcty a uznání a v poslední řadě je potřeba sebeaktualizace a sebeuskutečnění. Jestliže nebudou naplněny nižší potřeby, nemohou se naplňovat ty vyšší. Dítě s naplněnými potřebami je připraveno milovat a budovat svět, který mu umožňuje být šťastným (Svobodová, 2010).

Obrázek 2 Maslowa pyramida potřeb dítěte

(Svobodová, 2010, s.72)

Níže uvádím několik prostředků, díky kterým můžeme naplňovat potřeby dětí v mateřské škole.

4.1.1 Fyziologické potřeby

Fyziologické potřeby jsou důležité a potřebuje je k životu každý z nás. Pro děti jsou však obzvlášť důležité a pod těmito potřebami si můžeme představit **jídlo**: je dobré děti do jídla nenutit, ale motivovat. Dětem bychom měli jít příkladem, nemluvit o jídle ošklivě.

Spánek a odpočinek: měly bychom pro děti vytvářet příjemné prostředí se soukromím, respektovat potřebu spánku dítěte a umožnit alternativní formu odpočinku dětem, které nechtějí spát.

Pohyb: zajistit dostatečně velký a bezpečný prostor pro pohyb dětí, použít pohybové hračky a prostředky, využít zahradu.

Hygienické potřeby: měli bychom jít dětem příkladem a dbát na správné hygienické návyky. (umýt si ruce po použití WC, před jídlem atd.)

Sexuální potřeby: zde bychom neměli děti trestat za zkoumání druhého pohlaví (Svobodová, 2010).

4.1.2 Potřeba bezpečí

bezpečné prostředí: je dobré využívat pouze bezpečný nábytek bez ostrých hran, bezpečné hračky, pravidelně kontrolovat zařízení školy i zahrady. Upozornit děti na rizika činností a říct jim, jak jim předcházet.

pravidla v MŠ: je důležité tvořit pravidla, ale ještě důležitější je tyto pravidla dodržovat. Proto je dobré společně s dětmi tyto pravidla vytvořit (Svobodová, 2010).

4.1.3 Potřeba lásky a náležitosti

Tuto potřebu můžeme rozdělit na pět základních prostředků a těmi jsou:

oční kontakt: při mluvení s dítětem, je důležité si vzájemně vidět do očí.

Soustředěná pozornost: Denně bychom si měli vyhradit čas dítěti naslouchat, povídat si s ním, být tady na chvíli jen pro ně.

Úsměv: úsměv je důležitý a vždy potěší, proto může sdělovat fráze jako jsou: „*je mi s tebou dobře*“ nebo „*rád tě vidím*.“

Slovo: důležité je dětem říkat také pěkná slova jako třeba: „*to je dobře, že už jsi ve školce* nebo „*těšili jsme se na tebe*.“ (Svobodová, 2010, s.74).

Tělesný kontakt: zde si můžeme představit pohlazení, pochování dítěte, držení za ruku (Svobodová, 2010).

4.1.4 Potřeba úcty a uznání

Naplnění této potřeby je vyznačováno jako mít úctu k druhému člověku, ale také k sobě samému. Tato potřeba má tři základní podmínky a těmi jsou:

Respektování druhými lidmi: Nejprve člověk druhé lidi potřebuje poznat a až tehdy je může začít respektovat. Dětem je toto vhodné přiblížit prostřednictvím her ve kterých budou poznávat samy sebe a své kamarády, kde se dozví, co kdo má rád a co ho baví.

Efektivní komunikace: V komunikaci by se měli všichni zúčastnění cítit dobře, nikdo by neměl být ponižován ani povyšován.

Absence trestů: Trest narušuje partnerské vztahy a umocňuje nadřazenost trestajícího. Trest by měl být nahrazen přirozeným důsledkem, opatřením nebo dohodou (Svobodová, 2010).

4.1.5 Potřeba sebeaktualizace a sebeuskutečnění

Až když jsou naplněny předchozí patra pyramidy může dojít k naplnění posledního patra. Vzdělávání v mateřské škole má vědomé a řízené vzdělávací příležitosti, kterými je dítě vedeno. Je potřeba mít pozitivní vzory (Svobodová, 2010).

4.2 Indikátory kvality života dětí

Indikátor je proměnná schopnost slučovat, reprezentovat nebo zaznamenat to, co chceme hodnotit. Vzrůstá zájem o identifikaci indikátorů blahobytu v dětství a dospívání, které podporují zdravý vývoj dítěte. Indikátory pohody jsou považovány za důležité komponenty pro sledování aspektů jako je kvalita života, zdraví, sociální služby, rodiny a životní prostředí. Mohou být použity k hodnocení výsledků. Výzkumy ukazatelů blahobytu v dětství jsou spojeny se vznikem teoreticko-koncepčního normativního rámce a s metodologickými aspekty, jak získat přístup k názorům populace o jejich pohodě (Sarriera & Bedin, 2017).

4.3 Měření kvality života u dětí

Dle Mareše (2006, s. 37) má pojem kvalita života svá specifika, jestliže ho chceme uplatnit na děti. Jde o vývojové, osobnostní, zdravotní a sociální zvláštnosti, které se liší od výzkumů probíhajících u dospělých. V české a slovenské odborné literatuře není kvalitě života dětí věnovaná velká pozornost a pokud ano, jsou výzkumy zaměřeny pouze na případy kvality života dětí s handicapem nebo na nemocné děti. Jen zřídka se pracuje s metodami pro diagnostiku kvality života zdravých dětí (Mareš, 2006).

Kvalitu života u dětí můžeme zjišťovat několika metodami, z hlediska podoby tyto metody rozdělujeme na kvantitativní, můžeme je zjišťovat pomocí dotazníku nebo posuzovacích škál tzn. že hodnotíme kvalitu života na stupnici. Dále je můžeme rozdělit na kvalitativní, které můžeme zjišťovat pomocí rozhovoru, kdy se jedince ptáme na otázky a z jeho odpovědí nám vyplynou výsledky (Mareš & Marešová, 2007).

Dále můžeme metody rozdělit z různých hledisek. Jako první metody z hlediska použitelnosti, metody z hlediska posuzovatele a metody z hlediska úrovně zkoumání (Mareš & Marešová, 2007).

Metody z hlediska použitelnosti dělíme na tři základní metody: **metody obecně použitelné**, které lze použít všeobecně, dále **metody specifické**, které jsou vázány jen na specifickou oblast a poslední **metody použitelné**, které jsou použitelné pouze v jednom konkrétním kontextu, což jsou metody, které můžeme použít např., když bychom chtěli hodnotit kvalitu života u dětí se speciální vzdělávacími potřebami (Mareš & Marešová, 2007).

Metody z hlediska posuzovatele můžeme rozdělit na čtyři metody, a to podle toho, kdo hodnotí kvalitu života. Může to být jen **dítě nebo dospívající jedinec**, dále můžou kvalitu života hodnotit pouze **rodiče dítěte**, následně kvalitu života můžou hodnotit jen **profesionálové**, což jsou např. lékaři, zdravotní sestry, psychologové, psychiatrové atd. a v poslední řadě kvalitu života můžou hodnotit pouze **děti nebo pouze dospělí** (Mareš & Marešová, 2007).

Posledními metodami jsou **metody z hlediska úrovně zkoumání**, které dělíme na čtyři základní: Jako první jsou **metody globální** – tyto metody se zajímají o kvalitu života celé populace na zemi. Druhými metodami jsou **metody generické**, které studují kvalitu života pouze u definovaných vzorků populace. Třetími metodami jsou **metody specifické** – tyto metody zkoumají určitý typ onemocnění či vady u dětí a poslední jsou **metody zkoumající**, které zkoumají konkrétního jedince, zejména jeho kvalitu života (Mareš & Marešová, 2007).

Nejčastěji jsou zjišťovány aspekty kvality života jako jsou: somatické, kognitivní, emoční, sociální, školní a behaviorální (Mareš & Marešová, 2007).

5 MATEŘSKÁ ŠKOLA

Má práce se zabývá změnou kvality života dětí po nástupu do mateřské školy, proto je tato kapitola důležitá. Mateřskou školu každý bere zřejmě jinak. Někdo si myslí, že je jednoduché být učitelkou, že si s dětmi jen hraje. Mateřská škola má pro život dětí velký význam a její funkce často bývá nedoceněna, proto je dobré přiblížit si její funkce, co by měla podporovat a rozvíjet v životě dítěte a podívat se na to, jaký význam vlastně má.

Osobně zastávám názor, jak zní motto Marie Montessori: “*Pomoz mi, abych to dokázal sám.*“ Myslím si, že mateřská škola by měla být takovým prvním krokem k samostatnosti, kde by se dětem mělo pomáhat a vést je k tomu, aby dokázaly být samostatné i v životě.

Podle Vágnerové je mateřská škola sociální prostředí, kde si dítě osvojuje sociální kompetence a získává předpoklady pro celoživotní vzdělávání (Vágnerová, 2012).

Předškolní vzdělávání by mělo podporovat rozvoj osobnosti dítěte a podílet se na jeho zdravém, rozumovém a tělesném vývoji. Předškolní vzdělávání probíhá především formou hry. Předškolní vzdělávání je určeno pro děti ve věku od 3 do 6 let. V mateřské škole je výchova zaměřena na procvičování běžných hygienických pravidel a osvojování si norem společenského chování a mezilidských vztahů. Vzdělávání také rozvíjí tělesnou zdatnost, komunikační dovednosti, jemnou motoriku a kresbu. Práce učitelek v mateřské škole vytváří předpoklady, tak, aby dítě bylo schopné pokračovat ve vzdělávání na základní škole (Vališová & Kasíková, 2007).

Mateřská škola je pro vyžívání dítěte velmi přínosná, a to zejména pro navazování kvalitních vztahů mezi dětmi, což je jedním z jejích základních cílů. Při společném trávení času a hře funguje přítomnost učitelky pro vytvoření bezpečného klimatu pro všechny děti, pro pomoc, ale také pro povzbuzení. Když učitelka děti ocení za vyřešení nějakých problémů vytváří to u dětí sociální zkušenosti a zodpovědnost za vlastní chování. Dítě má snahu vyrovnat se ostatním, zaujmout a být lepším. Je důležité dětem nabízet situace při kterých děti mohou spolupracovat a mohou za to být oceňovány. Tím probudíme křehkou vlastnost k životu, která může přinést zkušenosti, kvalitní vztahy a přátelství v životě dítěte (Koťátková, 2014).

Podle (Svobodové, 2010), by měla mateřská škola doplňovat rodinnou výchovu dítěte a v úzké vazbě na ni zajišťovat jeho další předškolní vzdělávání.

6 RODINA

Rodina je pro život dítěte nesmírně důležitá. Myslím si, že rodina je nejdůležitější součástí našeho života a má na náš život asi největší vliv. Rodina je také pro mnoho dětí start v jejich životě. Rodina by měla být funkční, aby v ní děti mohly nalézt bezpečí, lásku, pohodlí, přijetí všemi členy rodiny. Pro děti by měla být dobrým příkladem, vést je k učení a předávat jim zkušenosti. Pro mou práci je tato kapitola důležitá, protože zde hrají svou roli zejména rodiče. Tato kapitola se snaží více přiblížit pojem rodiny, dále zaměřit se na to, jak ovlivňuje socializaci dětí a na její funkce.

„Rodina je primárním kontextem lidské zkušenosti od kolébky až po hrob.“

(Sobotková, 2012, s.11).

Prostředí rodiny by mělo být emoční zázemí, které je zásadní a nezastupitelné, má být zdrojem ochrany, jistoty, bezpečí a zajišťovat životní potřeby (Kraus, 2014).

Podle Nakonečného (in Šmelová & Prášilová, 2018) můžeme rodinu rozdělit na 3 dílčí faktory, které ovlivňují socializaci dítěte a těmi jsou:

Vztah rodičů k dítěti, zde jsou důležité projevy lásky či nenávisti, přijetí nebo odmítání dítěte, odměňování nebo trestání

Soudržnost rodiny, zde hraje roli to, jestli je rodina úplná nebo neúplná, to se samozřejmě odráží později na dětech

Socio-ekonomický standart, zde se poukazuje na to, jestli je rodina schopna zajistit bezpečí všech členů rodiny a výchovu dětí

Děti si v rodině osvojují řeč, zvyky, tradice a hodnoty, které jim rodiče předávají. Děti rády a často napodobují své rodiče, přičemž si vypracovávají svou osobnost a utvářejí svůj charakter (Šmelová & Prášilová, 2018).

6.1 Funkce rodiny

Rodina by měla plnit určité funkce a těmi jsou:

Biologicko – reprodukční funkce – má význam pro společnost i jedince, který rodinu tvoří. V této funkci by mělo docházet k uspokojování biologických a sexuálních potřeb.

Sociálně ekonomická funkce – je chápána jako významný prvek v rozvoji ekonomického systému. V rodině se řeší rozhodnutí, která se týkají využití investic, materiálních a finančních prostředků.

Funkce ochranná – spočívá v zabezpečení životních potřeb všem členům rodiny, ale zejména právě dětem.

Socializačně výchovná – jejím úkolem je začleňovat dítě do socializačního procesu. Dítě od narození a také po zbytek svého života v rodině přijímá velké množství informací a aktivně je zpracovává v souladu se svými biologickými a psychickými potřebami, se zkušenostmi, ale také se vzory, které dítě má, což jsou především jejich rodiče nebo starší sourozenci (Kraus, 2014).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

7 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMU

Empirická část se zaměřuje na změnu kvality života dětí po nástupu do mateřské školy z pohledu rodičů. Jde zde o to, jak rodiče dětí vnímají změnu kvality života, po nástupu do mateřské školy. Snažím se zde poukázat na největší změny v kvalitě života, které rodiče zaznamenali u svých dětí a zároveň je mým záměrem poukázat na změnu, která nastává v kvalitě života dětí díky mateřské škole.

Nejdříve jsem si vymezila cíle výzkumu, poté jsem stanovila několik výzkumných otázek, nejdříve hlavní výzkumnou otázku, která zněla takto: Jak se změnila kvalita života dětí po nástupu do mateřské školy?

A následně tři dílčí výzkumné otázky, které vyplývají z výzkumných cílů a zněly takto:

1. Jakou změnu rodiče pozorují u svých dětí po nástupu do mateřské školy?
2. Jaký dopad má mateřská škola na kvalitu života dítěte?
3. Jak rodiče porovnali kvalitu života dětí před a po nástupu do mateřské školy?

Tyto otázky vznikly na základě tématu mé bakalářské práce, dále na základě cílů výzkumu, které jsem si stanovila. Stanovené cíle byly čtyři, z kterých následně vycházely výzkumné otázky. Nejprve byl stanoven hlavní výzkumný cíl, z kterého následně vycházely tři dílčí výzkumné cíle. Hlavním cílem tedy především bylo zjistit změnu kvality života dětí po nástupu do mateřské školy a z tohoto cílů se odvíjely výzkumné otázky. Cíle navazují na výzkumné otázky a jsou v podobném znění.

Scénář interview vznikl na základě výzkumných otázek, z těchto otázek se odvíjely další otázky. Celkem jich tedy nakonec vyšlo 11. Všechny otázky se týkaly změny kvality života dětí. Měla jsem předem připravenou strukturu otázek, avšak často jsem kladla doplňující otázky, které jsem dopředu neměla připravené, ale vždy vplynuly napovrch podle odpovědí participantů a podle toho, jakou jsem potřebovala získat odpověď k mému výzkumu.

7.1 Cíl výzkumu a výzkumné otázky

V rámci výzkumu bylo mým hlavním cílem zjistit, jak se změnila kvalita života dětí po nástupu do mateřské školy z pohledu rodičů.

7.1.1 Dílčí výzkumné cíle

Z hlavního výzkumné cíle vycházejí dílčí výzkumné cíle:

1. Zjistit jakou změnu rodiče pozorují u svých dětí po nástupu do mateřské školy
2. Zjistit jaký dopad má mateřská škola v životě dítěte z pohledu rodičů
3. Porovnat kvalitu života dětí před a po nástupu do mateřské školy z pohledu rodičů

7.1.2 Výzkumné otázky

Hlavní výzkumnou otázkou bylo, jak se změnila kvalita života dětí po nástupu do mateřské školy?

Dílčí výzkumné otázky vycházejí ze stanovených cílů a jsou v podobném znění:

1. Jakou změnu v kvalitě života rodiče pozorují u svých dětí po nástupu do mateřské školy?
2. Jaký dopad má mateřská škola na kvalitu života dítěte?
3. Jak rodiče porovnali kvalitu života dětí před a po nástupu do mateřské školy?

8 VÝZKUMNÁ STRATEGIE A POSTUP

Pro svou práci jsem za hlavní výzkumnou metodu využívala polostrukturované interview. K interview jsem si vytvořila podklad s otázkami. Bylo potřeba reagovat na odpovědi i jinými otázkami, které jsem neměla připravené. Výzkumnou strategii jsem zvolila induktivní postup, což je vyvození obecného závěru z dílčích poznatků. Nejprve jsem tedy sesbírala všechna potřebná data, následně jsem ze získaných dat vyvodila souvislosti, poté jsem data interpretovala a na závěr jsem vytvořila teorii.

Při řazení a přípravě otázek Hendl (2016) doporučuje začínat s těmi otázkami, které se netýkají výzkumného problému, nýbrž je třeba participanty motivovat a rozmluvit. Na základě toho jsem vždy začínala rozhovor typem otázek, kolik mají dětí, které chodí do mateřské školy, jak jsou jejich děti staré a do jaké mateřské školy chodí (město, vesnice, státní, soukromá). Po obecných otázkách a po uvolnění participanta, jsem pak mohla začít získávat potřebné informace a názory od jednotlivých participantů.

8.1 Příběh a etické otázky

Když jsem měla s participanty domluvený datum, čas a formu setkání, začala jsem sbírat data. Zvolenou metodu sběru dat byl polostrukturovaný rozhovor, díky kterému bylo možné udržet předem danou strukturu, zároveň se v průběhu doptávat na doplňující otázky a s ohledem na cíle výzkumu téma rozpracovat do hloubky. Výzkum jsem realizovala prostřednictvím osobního setkání nebo online formou. Osobní rozhovory jsem realizovala v klidném prostředí kavárny. Po setkání s participantem jsem ho obeznámila s cílem výzkumu. Nejdříve jsem participantům vždy řekla něco málo o sobě, aby věděli, komu sdělují informace a seznámila jsem je s účelem výzkumu. Poté jsme se nejprve začali bavit o obecných věcech a vyzvala jsem je, aby mi taky něco málo o sobě řekli. Předala jsem informovaný souhlas s poskytnutím rozhovoru na podpis, kde bylo zdůrazněno, že je rozhovor anonymní a po přepsání budou nahrávky vymazány a nebudou poskytnuty třetím stranám. Po podpisu stvrzující souhlas jsem začala s rozhovorem. Rozhovory byly nahrávány na diktafon. Dalším krokem byla transkripce zvukové stopy rozhovorů získané z diktafonu do textového dokumentu sloužící k analýze dat. Přepis rozhovorů byl ponechán v původní podobě. Následně jsem se věnovala již samotné analýze dat.

9 ZKOUMANÉ PŘÍPADY

Výběr výzkumného vzorku byl záměrný. Kritériem bylo, aby rodiče, zejména matky měly dítě, které nastoupilo do mateřské školy. Participanti výzkumu se skládali z 10 matek ze Zlínského kraje. Prvotním krokem bylo oslovení všech participantů, které mají dítě v mateřské škole, a to prostřednictvím emailu nebo sociálních sítích. Po obdržení odpovědi souhlasu se zapojením do výzkumu jsem si s participanty následně domluvila datum, čas a místo, kde bude rozhovor probíhat.

Výběr výzkumného souboru byl záměrný. Jedná se o nejrozšířenější metodu výběru v kvalitativním přístupu, kdy se cíleně vyhledávají účastníci podle určitých vlastností, což znamená, že se předem stanoví kritéria a na jejich základě se vybírají pouze jedinci, kteří je splňují (Miovský, 2006). Předem byla stanovená kritéria na jejichž základě jsem vybírala pouze jedince, kteří je splňují.

9.1 Výzkumná metoda

Jako výzkumnou metodu jsem zvolila polostrukturovaný rozhovor. Měla jsem stanovených 11 otázek, ke kterých jsem dle potřeby a vývoje rozhovoru přidávala další otázky. Během rozhovoru se podařilo navodit přátelskou a klidnou atmosféru.

Při rozhovoru navazujeme kontakt s druhým člověkem a díky přímému kontaktu získáváme data, která jsou hlubší a kvalitnější.

Rozhovor je nejčastěji používanou metodou k sběru dat v kvalitativně orientovaném výzkumu. Jde o „*nestandardizované dotazování jednoho účastníka výzkumu jedním badatelem pomocí několika otevřených otázek.*“ (Švaříček & Šed'ová, 2014, str.159).

Rozhovor může mít několik podob: strukturovaný, nestrukturovaný a polostrukturovaný. Strukturovaný rozhovor – výzkumník postupuje dle předem připravených otázek, je podobný dotazníku, akorát odpovědi zaznamenává přímo výzkumník. Je striktně dáno znění otázek. Pozitivní je snadné interpretování dat, protože všichni participanti mají stejné otázky. Negativní může být obtížné navázání přátelské atmosféry.

Nestrukturovaný rozhovor – je podobný běžné komunikaci, která probíhá mezi lidmi. Výzkumník se kdykoliv může vrátit k otázkám nebo nejasným odpovědím. Nevýhodou však je obtížné vyhodnocení.

Polostrukturovaný rozhovor – kompromis mezi těmito dvěma typy. Dokáže skloubit přesnost otázek s dalšími doplňující dle potřeby (Chráška, 2016).

10 VSTUP DO TERÉNU

Do terénu jsem vstoupila začátkem měsíce únor roku 2022. Práce v terénu mi trvala celý měsíc, kvůli časové vytíženosti participantů. Nejdříve jsem oslovila 15 participantů, z toho mi poskytnutí rozhovoru 5 participantů odmítlo. Nakonec mi jich tedy zůstalo 10 s kterými jsem výzkum realizovala. Prvotním krokem bylo navázání vztahů, musela jsem si získat důvěru participantů. První tři rozhovory pro mě byly velmi obtížné, protože jsem nevěděla, jak k tomu přistupovat. Později jsem si ale našla svou techniku, kterou jsem využila v dalších rozhovorech. Vždy ve smluvené datum a čas jsme se potkali, zeptala jsem se participanta, kde by chtěl rozhovor provést. Klidné prostředí, ve kterém se bude cítit dobře bylo prioritou. Většinou jsme se shodli na kavárně a zpříjemnili jsme si tak rozhovor. Rozhovory probíhaly vždy v poklidném duchu.

10.1 Navázání vztahů

Prvotní navázání kontaktu bylo prostřednictvím emailu nebo sociálních sítí. Informovala jsem se je o účelu rozhovoru a požádala je, jestli by mi nemohli poskytnout rozhovor. Když mi přišla kladná odpověď, že mi rozhovor poskytnou, začala jsem si s nimi domlouvat datum a čas, kdy a kde bude rozhovor probíhat. S některými participanty jsem rozhovor realizovala prostřednictvím online formou kvůli pandemii COVIDU19.

Když jsem se ve smluvený čas a datum s participanty sešla, tak jsem jim nejdříve na úvod vždy řekla něco málo o sobě, aby věděli, komu sdělují informace a seznámila jsem je s účelem výzkumu. Poté jsme se nejprve začali bavit o obecných věcech a vyzvala jsem je, aby mi také něco málo o sobě řekli.

Pro navození lepší atmosféry jsem se participantů vždy ptala nejprve na obecné otázky, které zněly: jak se jim vede, kolik mají dětí a kolik mají jejich děti let a také do jaké mateřské školy chodí, jestli se jedná o mateřskou školu státní nebo soukromou, jestli se mateřská škola nachází ve městě nebo na vesnici a také jestli už mají zkušenosti s nějakým rozhovorem. Také jsem je uvedla do situace, že když bude nějaká otázka, na kterou nebudou chtít odpovědět, tak nemusí. Následně jsem přešla k samotnému rozhovoru a položila první otázku týkající se mého výzkumu. Výzkum probíhal vždy bez jakýkoliv komplikací, otázky byly srozumitelné a když ne, participant se nebál zeptat, jak je otázka myšlena a já jsem jim to s radostí vysvětlila.

10.2 Časový rozvrh práce v terénu

Všichni participanti byli osloveni začátkem měsíce únor roku 2022. Práce v terénu mi trvala zhruba celý měsíc. První týden v únoru jsem realizovala 3 rozhovory osobně. Druhý týden proběhly také 3 rozhovory osobně a jeden online. Třetí týden jsem realizovala 2 rozhovory online a koncem února proběhl poslední rozhovor online, tento rozhovor však trval o něco déle, protože participantka u toho hlídala své děti, tak někdy od rozhovoru třeba na 5 minut odběhla. Bylo to zvláštní a náročnější, ale nakonec jsme to zvládli. Každý rozhovor trval zhruba 40–50 minut. Participantů bylo tedy celkem 10. Přepis jednotlivých rozhovorů proběhl první týden v březnu tohoto roku. V průběhu března jsem také rozhovory analyzovala a výsledky interpretovala.

11 ANALÝZA DAT

Výzkumné šetření bylo realizováno v březnu 2022. Výzkumu se zúčastnilo celkem 10 matek ze Zlínského kraje. Rozhovory byly nahrávány a přepsány do transkriptu, který byl podkladem pro další postup. Jako první jsem si tedy připravila data k analýze a to tak, že jsem nahrané rozhovory přepsala do textu pro lepší přehled. Při přepisování jsem se už zaměřila na odpovědi výzkumných otázek. Rozhovory jsem poté začala analyzovat pomocí otevřeného kódování, které bylo provedeno v březnu 2022. Jednotlivým částem rozhovoru byly přiřazeny kódy, které reprezentovaly slova, věty nebo kratší odstavce. Jednotlivé kódy jsem shlucovala do skupin, ze kterých vzešly kategorie a z kategorií poté podkategorie. Kódy získané pomocí otevřeného kódování jsem si utřídila do 4 kategorií a následně do čtyř podkategorií.

K rozkrytí výzkumných dat byla využita metoda otevřeného kódování, což je vyhledání klíčových témat týkajících se stanovisek, postojů zkoumaných osob ke kvalitě života.

„Kódování představuje operace, pomocí nichž jsou získané údaje rozebrány, konceptualizovány a složeny novým způsobem. Při otevřeném kódování je text rozbit na jednotky, těmto jednotkám jsou přidělena jména a s takto nově pojmenovanými fragmenty textu výzkumník dále pracuje.“ (Švaříček & Šedřová, 2014, s. 211).

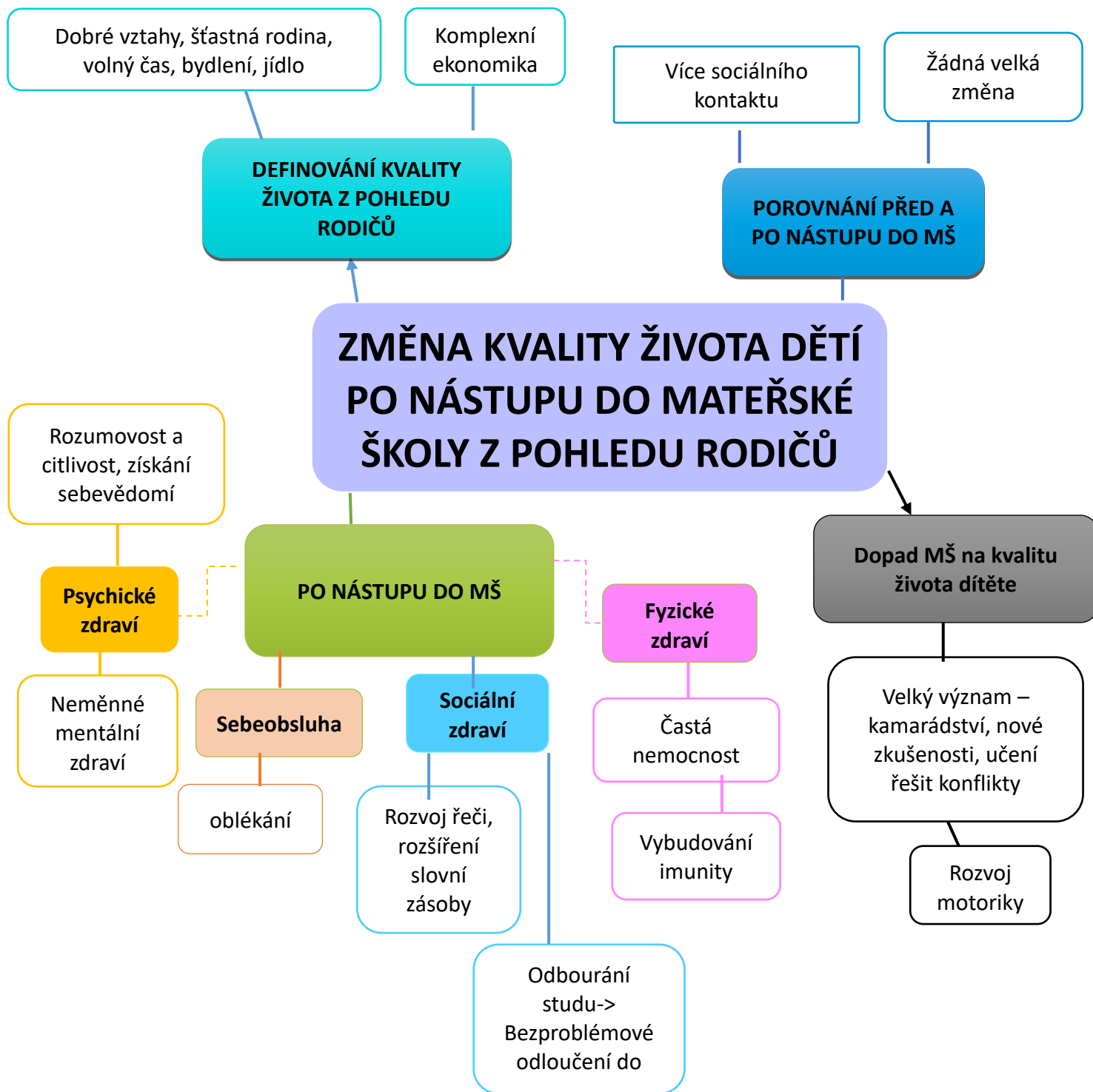
V následující kapitole, která je pojmenována jako interpretace dat jsou na kapitoly rozděleny a představeny vzniklé kategorie, jejich interpretace a souhrn výzkumného šetření.

11.1 INTERPRETACE DAT

Téma bakalářské práce je změna kvality života dětí po nástupu do mateřské školy.

Z výpovědí vyplynuly čtyři hlavní kategorie, první kategorie nese název **Definování kvality života z pohledu rodičů**, dále **Porovnání před a po nástupu do MŠ**, **Dopad MŠ na kvalitu života dítěte** a jako poslední **Po nástupu do MŠ**, tato kategorie obsahuje ještě čtyři podkategorie, které vznikly na základě čtyř stanovených oblastí kvality života.

První podkategorií je psychické zdraví, která vznikla na základě toho, jak rodiče vnímají změnu po nástupu do MŠ dětí v oblasti psychického zdraví. Druhou podkategorií je sebeobsluha, která ukazuje, jak se děti po nástupu do MŠ změnili a co vše zvládají nyní už sami. Třetí podkategorií je sociální zdraví, která vznikla na základě toho, jak se děti změnili v socializaci. Poslední podkategorií je fyzické zdraví, která je výsledkem spíše negativních odpovědí participantů, a to v podobě častých nemocí u dětí.

Obrázek 3 Přehled změn kvality života dětí po nástupu do MŠ

Schéma zobrazuje čtyři hlavní kategorie a čtyři podkategorie, které vznikly na základě získaných dat. Jednotlivé kategorie a podkategorie podrobněji rozebírám v následujících podkapitolách.

11.2 Definování kvality života z pohledu rodičů

Tato kategorie obsahuje celkem 6 hlavních kódů: Komplexní ekonomiku, dobré vztahy, šťastnou rodinu, jídlo, bydlení, volný čas.

Kategorie pojednává o tom, jak rodiče vidí kvalitu života a co, to pro ně znamená. Většina dotazovaných participantů odpověděla na otázku takto:

P1 vnímá kvalitu života takto: *„asi jak se mi žije, co si můžu dovolit – bydlení, kvalita jídla, volný čas, jak se mám zdravotně, jestli mám přátele, mám čas na nějaké své koníčky.“*

Pro P2 kvalita života znamená toto: *„Pro mě to znamená mít bydlení, určitý standart, finanční prostředky, dopřát dětem případně vzdělání na soukromé škole.“*

P3: *„Představuji si kvalitní život, že mám všeho dostatek a nic mi nechybí. Kvalita života pro mě znamená mít své blízké u sebe, dbát o své zdraví kvalitní stravou, pohybem a moci dělat své zájmy, koníčky a cestovat. Nebýt na nikom závislý.“*

Z výpovědí je patrné, že pro rodiče kvalita života znamená mít bydlení, volný čas, finanční prostředky. Všechno, bez čeho by se člověk zřejmě v životě neobešel.

11.3 Porovnání kvality života před a po nástupu do MŠ

Někdy je těžké porovnávat dvě věci mezi sebou, a tak to bylo i u této kategorie, kdy se participantů nad touto otázkou nejvíce zamýšleli a často ani nevěděli, jak odpovědět. Z této kategorie mi však vyplynuly dva kódy – více sociálního kontaktu a žádná velká změna nenastala.

P1: *„asi mezi tím žádnou velkou změnu nevidím, ve školce má akorát více sociálního kontaktu než doma a učí ho asi více věcem.“*

P2: *„zásadní velkou změnu nevidím.“*

P3: *„nevidím žádný rozdíl.“*

P4.: *„toto srovnání je obtížné, protože každé prostředí má jak svá pozitiva, tak i negativa. Když jsem byla na rodičovské dovolené, tak jsem se snažila opravdu dceři věnovat a vytvářet pro ni možnost rozvoje po více stránkách a více jsem se jí věnovala. V MŠ se individuálně moc dětem věnovat nemohou, ale zase se děti naučí větší samostatnosti, spolupráci s ostatními, ohleduplnosti a toleranci.“*

Z výpovědí je zřejmé, že rodiče měli problém porovnat život dětí před a po nástupu do MŠ, nakonec někteří uvedli, že má dítě po nástupu rozhodně více sociální kontaktu.

11.4 Po nástupu do MŠ

Tato kategorie obsahuje také 4 důležité podkategorie, kterými jsou psychické zdraví, sebeobsluha, sociální zdraví a fyzické zdraví. Všechny tyto podkategorie obsahují kódy. Jde zde o změny v kvalitě života dětí, které nastaly po nástupu do mateřské školy.

11.4.1 Psychické zdraví

Psychické zdraví je v životě člověka velmi důležité a u dětí ještě více, proto se tato podkategorie zabývá změnou psychického zdraví.

P1 uvádí, že nezpozorovala u svého dítěte žádnou změnu: „asi žádnou“

P2: „*má více rozvinutou rozumovou a citovou způsobilost*“

P3 tvrdí: „*nástup do MŠ má velký vliv na vývoj dítěte, rozvíjí své schopnosti*“

P4: „*dcera získala větší sebevědomí.*“

Z výpovědí můžeme usoudit, že změna psychického zdraví je vnímána pozitivně. Dítě získává sebevědomí, rozvíjí si rozumovou a citovou stránku.

11.4.2 Sebeobsluha

Většina dětí chce postupem času zvládat všechno sama, a tak jsem se zaměřila na změnu v sebeobsluze. Největší změna však nastala v oblékání.

P1: „*Řekla bych, že tohle je u něj podle nálady, ale snaží se více. Hlavně v oblékání – zapnout bundu, mikinu, obléct trenky, kalhoty*“.

P2: „*Změna byla určitě k lepšímu, odnáší si i talíř po jídle na linku, začal se sám oblékat.*“

P3: „*sám se obléká, sám jí*“, *najednou chce dělat a zkoušet všechno sám.*“

P4: „*určitě v oblasti např.: oblékání, tam je vždy velký posun, myslím, že děti od sebe dost odkoukávají a pak jsou motivovány dělat věci samostatně.*“

P5: „*sama se obléká, vybírá si sama oblečení.*“

Z výpovědí je zřejmé, že změna nastala především v samostatném oblékání. Můžeme to označit za jakýsi progres v sebeobsluze.

11.4.3 Sociální zdraví

Socializaci potřebuje asi každý člověk, ale nejvíce jí potřebují děti. Nejvýraznější sociální změnou je odpoutání dítěte od matky a vydržet bez ní ve společnosti. Tady většina odpovědí byla také pozitivní, změna byla určitě k lepšímu.

P1: *„Určitě větší zapojení do kolektivu a kontakt s vrstevníky... Rozhodně posun. Lepší komunikace.“*

P2: *„odbourala stud vůči jiným dětem. Sama se zapojuje do her, větší slovní zásoba, více se sama projevuje.“*

P3: *„dříve se bála lidí, málo mluvila, teď je aktivnější, není už tak vázaná na mně.“*

Většina dětí se před nástupem do MŠ bála lidí, bála se mluvit s cizími lidmi, avšak po nástupu do MŠ se přestali bát a nyní komunikují bez zábran. Také se dětem rozvinula slovní zásoba, která je při komunikaci velice důležitá.

11.4.4 Fyzické zdraví

Tato podkategorie se věnuje fyzickému zdraví dítěte, které je velmi důležité. Nicméně skoro všechny výpovědi participantů byly spíše negativní. Objevily se zde i odpovědi, že si tak budují imunitu a bylo to bráno pozitivně.

P1: *„Do nástupu do školky nebyl téměř nemocný, nyní stále něco, ale chápu, že si buduje imunitu a asi tím musí projít. Také jsem zaznamenala noční počůrávání, ale nemůžu říct jistě, že je to kvůli školce.“*

P2: *„je stále nemocný“*

P3: *- „je stále nemocný“*

P4 říká *„Nějaké úplně velké změny to ani ne, ale ve školce mají různé pohybové aktivity, cvičení, velkou zahradu v okolí školky, která dětem nabízí velké množství vyžití.“*

P5: *„bývá často nemocný.“*

P6: *„co nastoupila do školky, byla víceméně každý měsíc nemocná.“*

P7: *„je častěji nemocná.“*

P8: *„především budování imunity v kolektivu dalších dětí, kde se setkává se spoustou nemocí a tělo se s tím snaží nějak poprat a bojovat. Taky je dobré, že v MŠ dcera po obědě usne a tělo má tak prostor pro regeneraci.“*

Z výsledků je patrné, že tady došlo ke zhoršení fyzického zdraví, a to v podobě častých nemocí. Většina participantů to vnímá jako náročnou změnu.

P9: *„dcera je téměř pořád nemocná.“*

Z odpovědí můžeme usoudit, že zde respondenti vnímají změnu spíše negativně, jak už bylo uvedeno výše, avšak má to i svou pozitivní stránku a to takovou, že si tím dítě musí projít, aby si vybuodoval do budoucna nějakou imunitu.

11.5 Dopad MŠ na kvalitu života dítěte

V poslední kategorii jsem se zaměřila na to, jestli vůbec má nějaký dopad MŠ na život dítěte. MŠ je pro rozvoj dítěte velmi důležitá a mnoho ho naučí, proto je dobré dítě do MŠ umístit. Odpovědi byly pozitivní, avšak někdy může mít MŠ na dítě i negativní dopad, když se dítě chytne např. jiného dítěte, které je problémové.

P1: *„za mě má MŠ na život mého syna určitě obrovský dopad. Jak ve vývoji všech dovedností, tak i v adaptaci mezi jiné děti. Učí se, rozvíjí, objevuje.“*

P2: *„dost velký, ví, jak se začlenit do kolektivu“*

P3: *„Nedokážu říci jak velký, ale samozřejmě dopad MŠ na dítě určitě má ...vnímám např.to že se dítě dostane do kontaktu mezi vrstevníky, naučí se byt více samostatné, může se rozvíjet v rámci motoriky, řeči, různých dovedností v rámci tvoření...a spoustu dalšího...také je v kontaktu s jinými dětmi, každé dítě je jiné, vyrůstá v jiné rodině, kde jsou jiné návyky atd....takže někdy to může mít u některých i negativní dopad.“*

P4: *„myslím si, že docela velký. Zejména v sociální oblasti a komunikaci.“*

P5: *„vliv má velký, po malých krůčcích ji připraví na další fázi, kterou je škola. Učitelky je nenápadnou formou učí, aby si toho, co nejvíce zapamatovali. Poznává nové kamarády a více se socializuje.“*

P6: *„velký, zejména v režimu dne – hra, cvičení, procházka, oběd, spánek a potom ve velkém kolektivu, kdy dítě má více stejně starých dětí kolem sebe, se kterými si hraje, vychází vstříc, touží po kamarádství.“*

Na základě informací získaných z rozhovorů se dá usuzovat, že dopad MŠ na život dítěte je velký, jak už bylo zmíněno výše, někdy to může mít pozitivní dopad a někdy naopak negativní.

12 VÝSLEDKY

Tato kapitola je věnována výsledkům výzkumu získaných pomocí polostrukturovaného rozhovoru. Výsledky byly zpracovány pomocí otevřeného kódování a následně byly vytvořeny významové kategorie, které jsem poté zapracovala do mapy.

Ve výsledcích můžeme vidět barevné významové kategorie, které mají své kódy, každá kategorie se skládá z několika hlavních kódů, které jim nejvíce odpovídají. Pouze v kategorii, která nese název „po nástupu do MŠ“ jsem zvolila čtyři podkategorie a následně k nim přiřadila odpovídající kódy.

V rámci výzkumu jsem se zaměřila na několik výzkumných otázek, na které v této kapitole odpovím.

Hlavní výzkumná otázka zněla:

1. Jak se změnila kvalita života dětí po nástupu do mateřské školy?

- Výsledky ukazují, že po nástupu do MŠ nastala změna zejména v sebeobsluze, kdy dítě začalo být samostatnější. Psychické zdraví se u většiny dětí nezměnilo a zřídka, kdy došlo k pokroku v myšlení, citlivosti nebo získání sebevědomí. V sociální oblasti došlo k progresu nejvíce v rozvoji řeči, tím, že si děti rozvíjí více slovní zásobu a také v oblasti nezávislosti, protože po nástupu do MŠ přestaly být závislé na rodičích, zejména na matkách. Nicméně zhoršení nastalo ve fyzickém zdraví, a to v podobě časté nemocnosti dětí, avšak tato změna není trvalá, ale jen dočasná, téměř všichni účastníci uvedli, že je to změna nepříjemná a děti jí špatně snášely, uváděli, ale také pozitiva a to, že si tím budují imunitu.

Dílní výzkumné otázky:

2. Jakou změnu rodiče pozorují u svých dětí po nástupu do mateřské školy?

- Jak už bylo zmíněno v první výzkumné otázce nejčastější změnu, kterou rodiče u svých dětí zaznamenali byla změna v sebeobsluze a v rozvoji řeči a také v odbourání studu a nezávislosti na matce.

3. Jaký dopad má mateřská škola na kvalitu života dítěte?

- MŠ má na dítě dopad velký, a to zejména v socializaci ve které si dítě vytváří nové kamarády a učí se prosociální chování, získává také nové zkušenosti a učí se řešit konflikty, další významnou oblastí je rozvoj motoriky. Většina účastníků

klade na MŠ velký důraz také s tím, že dokáže jejich dítě kvalitně připravit na základní školu a dá jim tak základy do života.

4.. Jak rodiče porovnali kvalitu života dětí před a po nástupu do mateřské školy?

Následuje kategorie porovnání kvality života dětí před nástupem a po nástupu do MŠ, kdy z výsledků vyplynulo, že děti v MŠ mají sice více sociální kontaktu a však k příliš velké změně jinak nedošlo.

13 ZÁVĚR VÝZKUMU

Výzkumná část byla provedena za pomoci kvalitativních metod výzkumu, které se snaží odkrýt podstatu zkušeností s určitým jevem či skutečností. V tomto případě se jednalo o objasnění změny kvality života dětí po nástupu do MŠ. Za výzkumnou techniku byl zvolen polostrukturovaný rozhovor, který mi umožnil osobní kontakt s oslovenými účastníky.

Získané informace byly dále zpracovány pomocí techniky otevřeného kódování, které jsem provedla v analýze a interpretaci dat. Vyplynuly mi skutečnosti, které dále představím.

Hlavním cílem výzkumu bylo odpovědět na výzkumné otázky, které jsou uvedeny v úvodu metodologické části. Oslovených účastníků bylo celkem 10 a všechny byly ženy.

Účastníci byli pro výzkum vybráni záměrně na základě stanovených kritérií.

Zvolené téma bylo relativně obtížné zkoumat. Narazila jsem na určité rozpaky ze strany dotazovaných a také se mi někdy obtížně směřovaly rozhovory na otázky, které byly pro mou práci klíčové. Snažila jsem se získat, co nejpodrobnější informace o změně kvality života dětí, ale někdy bylo těžké se dostat k podstatě věci. Některé otázky byly myšleny jinak, než je účastníci pochopili, a tak muselo dojít k vysvětlení otázky. Někdy také účastníci nemluvili přímo k otázce, ale odkláněli se od ní, tak jsem je musela nasměrovat, abych docílila odpovědi, kterou jsem pro výzkum potřebovala.

Z uvedených rozhovorů vyplývá, že kvalita života dětí po nástupu do mateřské školy se změnila především v sebeobsluze, kdy dítě začalo být samostatné a nezávislé na matce. Další změna nastala v psychickém zdraví, a to zejména v získání sebevědomí, dítě začalo být více rozumné a citlivé. Dále nastala změna ve fyzickém zdraví, ale v negativním smyslu, dítě po nástupu do mateřské školy začalo být více nemocné a do mateřské školy v kuse zvládlo chodit max. 14 dní. Poslední změnou, která nastala byla v socializaci, kdy dítě začalo chápat, že musí druhým pomáhat, překonalo strach z neznámých lidí a začalo více komunikovat. Výzkumné otázky byly čtyři, z toho jedna hlavní výzkumná otázka a tři dílčí.

Z první dílčí výzkumné otázky vyplývá, jak už bylo zmíněno v první výzkumné otázce, že nejčastější změnu, kterou rodiče u svých dětí zaznamenali byla změna v sebeobsluze a v rozvoji řeči a také v odbourání studu a nezávislosti na matce. Jde o pozitivní změnu v kvalitě života dítěte a můžeme to brát jako takový první krok k samostatnosti do budoucího života.

Z další výzkumné otázky vyplynulo, jaký dopad má mateřská škola na kvalitu života dítěte. Zjistila jsem, že ano má a velký, jak v pozitivním, tak i negativním smyslu. Mateřská škola děti rozvíjí ve všech směrech, dává jim základy do života, připravuje je na základní školu. Dále můžeme zaznamenat dopad zejména v rozvíjení motoriky nebo socializace, kdy si děti budují přátelství, získávají nové zkušenosti a zážitky a setkávají se s první autoritou (paní učitelkou).

Co se týče poslední výzkumné otázky, z které vyplývá porovnání kvality života dětí před nástupem a po nástupu do mateřské školy. Z rozhovorů je patrné, že většina rodičů nezaznamenala žádnou velkou změnu, pro některé rodiče toto srovnání bylo těžké a někteří uváděli důležitost větší socializace s vrstevníky díky které odbourává stud vůči dalším dětem v cizím prostředí a také dospělými s kterými komunikuje bez studu.

13.1 Limity výzkumu

Zásadním limitem, kterým byl ovlivněn průběh výzkumu byla nezralost výzkumníka. Vzhledem k první zkušenosti tvorby práce a získávání údajů pro výzkum pro mě bylo těžké stanovit postup práce, neboť jsem nevěděla, jak mám postupovat. Když už jsem věděla, jak začít bylo náročné provádět s participanty polostrukturovaný rozhovor, ve kterém bych se dozvěděla přesné informace, které jsem potřebovala, také bylo náročné klást doplňující otázky. Objevila se jedna otázka, která pro mnoho participantů působila nejasně, např., tato otázka: *Jaké je podle vás ideálně zdravé prostředí pro dobrou kvalitu života vašeho dítěte?* Tuto otázku většina participantů chápala jako životní prostředí (město, vesnici atd.), někdy se také ptaly, jak je tato otázka myšlena, po vysvětlení však už odpověděly správně. Další náročnou situací pro mě byla metoda otevřeného kódování, s níž jsme se setkala poprvé, a tak jsem tuto metodu realizovala vícekrát a několikrát přehodnocovala, než jsem se dopracovala ke konečným výsledkům.

Druhým limitem byla pandemická situace COVID19, bylo to náročnější, když jsem některé rozhovory musela realizovat online formou, protože participanti se v domácím prostředí tolik na rozhovor nesoustředili a několikrát od něho i na chvíli odběhli, což samozřejmě ale neovlivnilo sběr dat.

Posledním limitem výzkumu byl omezený výběr participantů. Výběr byl záměrný, a to na základě toho, kteří rodiče mají dítě, které chodí do mateřské školy. Já osobně jsem nikoho

neznala, a tak jsem musela shánět přes známé lidi kolem sebe, jestli neznají někoho, kdo má dítě v mateřské škole, poté jsem si přes druhou osobu musela vyptat kontakt a až poté jsem kontaktovala danou osobu s prosbou o poskytnutí rozhovoru, byl to složitý a dlouhý proces.

Před realizací rozhovorů bylo osloveno 15 participantů, z čehož mi někteří participantů poskytnutí rozhovoru odmítly.

14 DISKUZE

Bakalářská práce si kladla za cíl zjistit, jaká změna nastala v kvalitě životě dětí po nástupu do mateřské školy z pohledu rodičů. Výsledky vznikly na základě výpovědí participantů. Celkové výsledky jsem shrnula do 4 hlavních kategorií a 4 podkategorií, které se snaží přiblížit určité změny v kvalitě života dětí, po tom, co nastoupily do mateřské školy.

Praktická část se v některých částech shoduje s teoretickou částí. V teoretické části jsem zmiňovala, že kvalitou života dětí se česká a slovenská odborná literatura příliš nezaobírá a pokud ano, jde spíše o kvalitu života dětí nemocných nebo dětí s handicapem, taktéž se nevěnuje pozornost změně v kvalitě života dětí. Proto se má teoretická část týkat nejdříve všeobecně pojmu jako je kvalita života a co tento pojem znamená, abych se o něm něco dozvěděla. Toto pojetí se mi již potvrdilo v mém výzkumu, kdy jsem se svých participantů nejdříve ptala, na otázku, co pro ně znamená kvalita života a jak ji vnímají? Z odpovědí vyplynulo, že participanté vnímají kvalitu života jako to, že mají přátelé, peníze, šťastnou rodinu, nemají problémy, jsou zdraví a spokojení. Tyto odpovědi na tuto otázku se tedy shodují s definicí od WHO, která zní takto: *„kvalitu života můžeme chápat jako subjektivní vnímání vlastní životní situace ve vztahu ke kultuře a k systému hodnot, ve kterých daný člověk žije, ve vztahu ke svým cílům, očekáváním, starostem, a to v šesti doménách: fyzická, psychologická, nezávislost, sociální vztahy, prostředí a spiritualita.“* (WHO, 1995).

Tyto domény jsem zařadila do svého výzkumu, kdy jsem se ptala na otázky týkající se fyzického zdraví, psychického zdraví, sociálního zdraví a sebeobsluhy. V těchto doménách nastaly u dětí největší změny.

Dále se odpovědi shodují s pojetím kvality života podle Mareše (2006), který tvrdí, že kvalita života je všeobecná spokojenost s vlastním životem, toto pojetí se mi také shoduje s výpověďmi mých participantů, kteří nejčastěji uváděli, že pro ně kvalita života znamená spokojenost s vlastním životem. Do toho pojetí můžu zařadit také výpovědi, které uvádím výše, jelikož to do sebe zapadá.

Dále v teoretické části uvádím kapitolu, která nese název Mateřská škola. Ptala jsem se tedy participantů na otázku, jaký dopad má mateřská škola na kvalitu života dítěte?

Odpovědi se mi opět prolínají s teoretickou částí a to konkrétně, tak jak řekla (Košátková, 2014), z odpovědí tedy vyplývá, že mateřská škola je pro vyzrání dítěte velmi důležitá, děti tam navazují nové sociální vztahy, získávají nové zkušenosti a učí se

nést zodpovědnost za své chování. Další odpovědi se mi shodují s pojetím mateřské školy od (Vágnerové, 2012), kdy si dítě osvojuje všechny sociální kompetence a mateřská škola je schopná mu předat předpoklady pro celoživotní vzdělávání.

ZÁVĚR

Primárním cílem bakalářské práce bylo zjistit, jaká změna nastala v kvalitě života dětí po nástupu do mateřské školy. V první části teoretické části jsem přiblížila pojem kvalita života, zaměřila se na to, jak vznikl, jak se vyvíjel a v jakých vědách se uchytil, také jsme se dozvěděli něco o indexech kvality života. Druhá část popisuje kvalitu života dětí, dále jsem se zabývala způsoby zjišťování a měření pomocí různých metod života dětí a jejich indikátory. Závěr teoretické práce je věnován mateřské škole a rodině, protože tyto sociální činitele mají na život dětí největší vliv.

Praktická část navazovala na teoretickou. Cílem bylo pomocí polostrukturovaného interview zjistit, jaká změna nastala v kvalitě života dětí po nástupu do mateřské školy. Prvně jsem se tedy zaměřila na to, jak účastníci vnímají kvalitu života, co to pro ně znamená.

Z výsledků výzkumu je patrné, že změna v kvalitě života dětí po nástupu do mateřské školy nastala a rodiče tyto změny vnímají spíše pozitivně. Našla se také jedna negativní změna a tou je častá nemocnost dětí, tato změna není trvalá, je dočasná a je potřebná pro vybudování si imunity.

Zvolené cíle bakalářské práce dle mého názoru byly naplněny, cílem bylo zjistit jaká změna nastala v kvalitě života dětí po nástupu do mateřské školy, což se mi dle mého názoru povedlo. Informace, které jsem získala z literatury zejména v kapitole o pojmu kvality života a v kapitole s názvem mateřská škola se prolínají s odpověďmi rodičů. Bylo zajímavé zjistit, jak se rodiče zamýšlí nad životy svých dětí. Vzhledem k tomu, že byl použit polostrukturovaný rozhovor, tak se podařilo získat obsáhlé odpovědi plné zkušeností a zajímavých odpovědí.

Během mého výzkumného šetření bylo zjištěno, že kvalita života dětí po nástupu do MŠ se změnila, zejména v oblasti sociální, sebeobsluhy, komunikaci a nezávislosti na matce. Tyto změny všichni rodiče uváděli jako pozitivní změnu, bez nástupu do mateřské školy si myslí, že by k této změně nikdy nedošlo, nebo až v pozdějším věku dítěte.

Tato práce mi umožnila nahlédnout do pro mě předtím zcela neznámé tematiky, kterou se v České republice nikdo příliš nezaobírá. Mohla jsem se díky tomuto výzkumu setkat s rodiči dětí a nahlédnout tak trochu do jejich životů, jak se mění kvalita života jejich dětí, jak to rodiče vnímají a jak velký dopad má mateřská škola na jejich život. Myslím si, že mateřská škola je pro děti velmi důležitá a je potřebné, aby do ní děti byly umístěny

a získaly, tak potřebné základy do života a rozvíjely, tak svou osobnost a své dovednosti, které v mateřské škole získají a které dále využijí na základní škole.

Věřím, že má práce zvýšila povědomí o pojmu kvality života dětí a bude tak podnětem pro odborníky k dalšímu prohlubování informací v této oblasti.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Frankl, V. (2006). *A přesto říci životu ano*. (Vyd. 3). Kostelní Vydří: Karmelitánské.

Gurková, E. (2011). *Hodnocení kvality života: pro klinickou praxi a ošetrovatelský výzkum*. Praha: Grada.

Hendl, J. (2016). *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. (Vyd. 4., rozš. a přeprac.). Praha: Portál.

Heřmanová, E. (2012). Kvalita života a její modely v současném sociálním výzkumu. *Sociologia-Slovak Sociological Review*, 44(4), 478–496.

Heřmanová, E. (2012). *Koncepty, teorie a měření kvality života*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON).

Hlinica, K. (2006). Diagnóza a věk moderují vztah mezi zdravím, emočním životem a spokojeností se životem. *Československá psychologie*, 50(6), 484–506.

Hodačová, L., Hlaváčková, E., Csémy, L., Šmejkalová, J., & Čermáková, E. (2011). Sociální vztahy jako důležitý faktor kvality života dětí. *Československá psychologie*, 54(1), 1–11.

Chia, M. Y. H., Tay, L. Y., & Chua, T. B. K. (2020). Quality of life and meeting 24-h WHO guidelines among preschool children in Singapore. *Early Childhood Education Journal* (48), 313–323. doi: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10643-019-00987-9>

Chráska, M. (2016). *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu* (Vyd. 2., aktualizované vydání). Praha: Grada.

Koťátková, S. (2008). *Dítě a mateřská škola*. Havlíčkův Brod: Grada.

Kraus, B. (2014). *Společnost, rodina a sociální deviace*. Hradec Králové: Gaudeamus.

Lukšík, I., Škvoviera, A., Hargašová, L., & Fico, M. (2017). *Kvalita života dětí a mladých lidí v ústavnej starostlivosti*. Trnava: Pedagogická fakulta.

Mareš, J. (2006). *Kvalita života u dětí a dospívajících*. Brno: MSD.

Mareš, J., & Marešová, J. (2007). *Bolest a kvalita života u dětí*. Hradec Králové: Lékařská fakulta Univerzity Karlovy.

Miovský, M. (2006). *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada.

Payne, J. (2005). *Kvalita života a zdraví*. Praha: Triton.

- Sarriera, J. C., & Bedin, L. M. (2017). *Psychosocial Well-being of Children and Adolescents in Latin America: Evidence-based Interventions*. Springer International Publishing. doi: <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007%2F978-3-319-55601-7.pdf>
- Sobotková, I. (2012). *Psychologie rodiny* (Vyd. 3). Praha: Portál.
- Svobodová, E. (2010). *Vzdělávání v mateřské škole: školní a třídní vzdělávací program*. Praha: Portál.
- Šmelová, E., & Prášilová, M. (2018). *Didaktika předškolního vzdělávání*. Praha: Portál.
- Vališová, A., & Kasíková, H. (2007). *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada.
- Vaňurová, H., & Mühlpachr, P. (2005). *Kvalita života: Teoretická a metodologická východiska*. Brno: Masarykova Univerzita.
- Vágnerová, M. (2012). *Vývojová psychologie: dětství a dospívání* (Vyd. 2., rozš., a přeprac.). Praha: Karolinum.
- Tokárová, A., Kredátus, J., & Frk, V., (2005). *Kvalita života a rovnost příležitostí*. Prešov: Filozofická fakulta.
- Švaříček, R., & Šedřová, K. (2014). *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. (2. Vyd.). Praha: Portál.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

OSN Organizace spojených národů

HDP Hrubý domácí produkt

WHO Světová zdravotnická organizace

UNICEF Dětský fond organizace spojených národů

MŠ Mateřská škola

P Participant

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Torontský model kvality života.....	15
Obrázek 2 Maslowa pyramida potřeb dítěte	20
Obrázek 3 Přehled změn kvality života dětí po nástupu do MŠ.....	35

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: INFORMOVANÝ SOHLAS S ROZHOVOREM

Příloha P II: UKÁZKA ROZHOVORU č.1

Příloha P III: UKÁZKA ROZHOVORU č.2

PŘÍLOHA P I: INFORMOVANÝ SOUHLAS S ROZHOVOREM

Informovaný souhlas s poskytnutím výzkumného rozhovoru a jeho následným využitím pro účely bakalářské práce

Podpisem vyjadřuji souhlas s následujícími body:

- Byl/a jsem informován/a o účelu rozhovoru, kterým je sběr dat pro potřeby výzkumu bakalářské práce Kristýny Kučerové s názvem: Změna kvality života dětí po nástupu do mateřské školy z pohledu rodičů. Cílem výzkumu je zjistit, jaká nastala změna v životě dětí po tom, co nastoupily do MŠ.
- Bylo mi sděleno, jak dlouho bude rozhovor trvat a jaký bude mít průběh. Jsem seznámen/a s právem odmítnout odpověď na jakoukoliv otázku, případně odmítnou účast na výzkumu.
- Souhlasím s nahráváním rozhovoru a jeho následným zpracováním. Zvukový záznam rozhovoru nebude poskytnut třetím stranám a po přepsání bude vymazán. Transkripce bude přístupná pouze komisi u obhajoby bakalářské práce.
- Byl/a jsem obeznámen/a s tím, jak bude s rozhovory nakládáno a jakým způsobem bude zajištěna anonymita i po skončení rozhovorů, která znemožní identifikaci mé osoby. Nikde nebude uvedeno mé jméno či jiné osobní údaje, díky kterým bych mohl/a být identifikována.
- Dávám své svolení k tomu, aby výzkumnice použila rozhovor pro potřeby své bakalářské práce, zvuková nahrávka a transkripce rozhovoru však bude po ukončení výzkumu smazána.

Datum:

Podpis účastníka:

.....

PŘÍLOHA P II: UKÁZKA ROZHOVORU Č.1

Hlavní výzkumná otázka výzkumné šetření:

Jak se změnila kvalita života vašeho dítěte po nástupu do mateřské školy?

P: *„To je těžká otázka, podle mě nijak zvlášť. Byl v té době jedináček, takže doma měl pozornosti hodně, ve školce zase přibyl kolektiv, spoustu věcí se tam naučil, naštěstí nikdy nenastala chvíle, kdy by tam nechtěl jít“*

Dílčí výzkumné otázky:

1. Jakou změnu rodiče pozorují u svých dětí po nástupu do mateřské školy?

P: *„u nás asi ke změně nedošlo, nebyl na nás víc fixovaný, nebál se, když jsem někam šla, že bych už nepřišla, to vím, že některé děti měly.“*

Ani třeba v samostatnosti nenastala změna nebo celkově, že by se změnilo jeho chování po nástupu do MŠ?

P: *„Jo to jo. On začal chodit školky nejprve na 2 dny v týdnu. Moc ještě nemluvil. A to, když nebyl nemocný a chodil delší dobu pravidelně, tak to šlo poznat.“*

Taky se naučil sám oblékat. On to uměl, ale nechtělo se mu, tak to pak taky dělal rychleji.

Nastala nějaká změna třeba také v komunikaci? Že začal více a srozumitelněji mluvit?

P: *„Ano, ale chvílku to trvalo. Ale taky možná to bylo tím, že chodil jen 2x v týdnu“*

2. Jaký dopad má mateřská škola na život dítěte a zejména v čem?

P: *„určitě společenský. On by byl jinak pořád doma nejradši, takhle se vydovádí s klukama“.*

P: *„Má ve školce program, zábavu, nenudí se učí se nějaké zásady, pravidla a spolupráci“*

3. Jak rodiče porovnali kvalitu života dětí před a po nástupu do mateřské školy?

P: *„Myslím, že by děti do školky chodit měly, jsou v kolektivu, učí se spolupráci a poznávají autority (nebo jak to říct, jakože paní učitelka je cizí člověk a v životě se budou potkávat s cizími lidmi).“*

„Učí se řešit sami konflikty, mají tam určitě jiné situace a podněty než doma. To doma nejde na fingovat. A pak je půl dne s námi a zase si hrajeme a žijeme spolu, se sourozencem, to ho zas ve školce nenaučí“

1.) Když se řekne „kvalita života, co všechno si pod tímto označením představujete? Co pro vás znamená kvalita života?

P: „asi jak se mi žije, co si můžu dovolit – bydlení, kvalitní jídlo, volný čas, jak se mám zdravotně, jestli mám přátele, čas na své koníčky“

2.) Jakou změnu u svého dítěte pozorujete po nástupu do MŠ v oblasti fyzického zdraví?

P: „je stále nemocný“

3.) Jakou změnu u svého dítěte pozorujete po nástupu do MŠ v oblasti psychického zdraví?

P: „asi žádnou“

Nezměnil nástup do MŠ nějak jeho psychiku?

P: „nemyslím si“

Zvykal si rychle a dobře na děti a paní učitelky ve školce?

P: „Jo, byl hned v pohodě, sice je stydlivý, takže když si má o něco říct, tak si neřekne, ale to nikde. Ale problém s učitelkami nebo dětmi nemá.“

4.) Jakou změnu u svého dítěte pozorujete po nástupu do MŠ v oblasti sociální zdraví?

P: „začal si více hrát s druhými dětmi, více se zapojuje do společných aktivit“

5.) Jakou změnu u svého dítěte pozorujete po nástupu do MŠ v sebeobsluze?

P: „změna byla určitě k lepšímu, odnáší si talíř po jídle na linku, začal se sám oblékat, sám jíst... Před školkou jsme s tím měli velký problém, že nechtěl držet sám ani příbor“

Nechtěl, protože se mu vyloženě nechtělo nebo protože to neuměl?

P: „nechtěl... ale to jsem si pokazila já, pořád jsem ho utírala, dokrmovala...

Kolem roku už byl schopný jíst sám, ale pak najednou zlom a odmítal jen tu lžičku chytit, natož se krmit... ve školce je taky příkrmovali ze začátku, ale myslím si, že bez školky by nejedl sám ani v pěti. (smích)

6.) S jakou změnou života jste se po nástupu vašeho dítěte do MŠ setkali?

P: „u nás asi ke změně nedošlo, nebyl na nás fixovaný, nebál se, když jsem někam šla, že bych už nepřišla, to vím, že některé děti měly“

Ani třeba v samostatnosti nenastala změna nebo celkově, že by se změnilo jeho chování po nástupu do MŠ?

P: „*jo to jo. On začal chodit do školky nejprve na dva dny v týdnu. Moc ještě nemluvil. A to, když nebyl nemocný a chodil delší dobu pravidelně, tak to šlo poznat.*“

-

„Taky se naučil sám oblékat. On to uměl, ale nechtělo se mu, tak to pak dělal i rychleji“

Nastala nějaká změna třeba také v komunikaci? Že začal více a srozumitelněji mluvit?

P: „*ano, ale chvilku to trvalo. Ale taky možná to bylo tím, že chodil jen 2x v týdnu.*“

7.) Jaký dopad má mateřská škola v životě dítěte? V čem konkrétně?

P: „*určitě společenský. On by byl jinak pořád doma nejradší, takhle se vydovádí s klukama*“.

„Má ve školce program, zábavu, nenudí se učí se nějaké zásady, pravidla a spolupráci“

Takže vidíte význam zejména v tom, že má nějaký společenský život? Že není zavřený doma a má nějaký režim dne?

P: „*ano*“

8.) Myslíte si, že MŠ dokáže kvalitně připravit vaše dítě na vstup do ZŠ? V čem konkrétně mu může pomoci při přechodu z MŠ do ZŠ?

P: „*Popravdě u naší školky si tím moc jistá nejsem, může to být i tou situací s covidem. Ale pořád nám paní učitelka předhazuje, jak je opravují při držení tužky a jezení příborem a podobně. A o tom úchopu jsem se dozvěděla až od paní z poradny, která se byla na děti ve školce podívat, když to s ním trénuji, tak to drží dobře, pak máme pauzu a zas to drží jak kopyto. tak kdyby je opravovala, jak tvrdí, tak už to drží jen dobře. Neříkám, že je to její práce, ale tak to nemá pořád říkat, obejít 10 dětí a opravit jim ruku nezabere dvě hodiny.*“

Myslíte si, že je to paní učitelkami? Že se dětem tolik nevěnují? A že nevěnují dostatečnou pozornost přípravě do ZŠ?

P: „*U nás ano, jakákoliv neochota něco udělat navíc. Řešil se i nějaký kroužek v rámci školky, a není vlastně kdy, jediné po obědě, ale to děti spí.*“

9.) Jak podporujete kvalitu života vašich dětí vy?

P: „*Snažíme se, aby měli vše, ale jako v rámci zdravého rozumu*“

„Ale snažíme se každému věnovat, aby z nich něco bylo no.“

10). Jaké je podle vás ideálně zdravé prostředí pro dobrou kvalitu života vašeho dítěte?

P: „Myslím si, že my to máme dobře. Neříkám ideální, ale mohlo by to být horší. Máme se rádi, manžel je teda dost v práci, ale díky tomu si zas mužem hodně věcí dovolit. Když je doma, tak trávíme čas spolu, nebo vezme kluky ven, něco dělat. Že naše děti cítí, že se máme všichni rádi, že se je snažíme někam vést“

„Že je nenecháme růst úplně jak dříví v lese, nebo nežijou v nefungujícím vztahu“
Takže si myslíte, že u vás je ideální prostředí, proto, aby vaše děti měli kvalitní život?
„Doufám, že ano. Kdybych si to nemyslela, tak nemáme 3 děti.“

11). Jak rodiče porovnali kvalitu života dětí před a po nástupu do mateřské školy?

P: „Myslím, že by děti do školky chodit měly, jsou v kolektivu, učí se spolupráci a poznávají autority (nebo jak to říct, jakože paní učitelka je cizí člověk a v životě se budou potkávat s cizími lidmi).“

„Učí se řešit sami konflikty, mají tam určité jiné situace a podněty než doma. To doma nejde na fingovat. A pak je půl dne s námi a zase si hrajeme a žijeme spolu, se sourozencem, to ho zas ve školce nenaučí“

Myslíte si, že se třeba doma chová jinak než ve školce? Jsou třeba věci, které doma dělat nechce, ale ve školce je děla bez problému?

P: „Ve školce prý moc nemluví, doma pusu nezavře (smích)
ale nevím, nic takového mě nenapadá. Teď má určitě větší řad ve školce než doma. Ve školce rádí s klukama a doma si pak rad kreslí, protože na to nebyl ve školce čas. Ale jako, to, že by se něco dělo jen u nás nebo tam, tak to nevím“

PŘÍLOHA P III: UKÁZKA ROZHOVORU Č.2

Hlavní výzkumná otázka kvalitativního šetření:

Jak se změnila kvalita života vašich dětí po nástupu do mateřské školy?

P: „Za mě musím říct, že to mělo dobrý dopad. Malá se učí více komunikovat s okolím, protože je celkem introvert, našla si kamarády a rozvíjí si různé dovednosti:).“

Dílní výzkumné otázky:

1. Jakou změnu rodiče pozorují u svých dětí po nástupu do mateřské školy?

P: „Určitě rozvoj řeči. Dost se rozmluvila. A zavedení jakési pravidelnosti: ranní vstávání, nastavení režimu dne. Je to jiné než, když je doma s maminkou na mateřské.“

2. Jaký dopad má mateřská škola na život vašeho dítěte a zejména v čem konkrétně?

P: „Nedokážu říci jak velký, ale samozřejmě vliv MŠ na dítě určitě má ...vnímám napr.to ze se dítě dostane do kontaktu mezi vrstevníky, naučí se být více samostatné, může se rozvíjet v rámci motoriky, řeči, různých dovedností v rámci tvoření...a spoustu dalšího...také je v kontaktu s jinými dětmi, každé dítě je jiné, vyrůstá v jiné rodině, kde jsou jiné návyky atd....takže někdy to může mít u některých i negativní vliv...“

1. Jak rodiče porovnali kvalitu života dětí před a po nástupu do mateřské školy?

P: „No řekla, bych, že ve školce více spolupracuje a dělá, co musí, protože tam má jiné prostředí, jiné autority a dětský kolektiv, tudíž se mu dělají věci více automaticky a snáze než doma, když po něm chce něco já (smích), to pak je remcání plno.“

Otázky:

**1) Když se řekne „kvalita života“, co všechno si pod tímto označením představujete?
Co pro vás znamená kvalita života?**

P: „Kvalita života: znamená to pro mě žít podle potřeb svého poslání, žít hlavně svůj život ne životy druhých. Jít si za svými sny, žít v souladu, Život žít, prožívat se vším co přináší, a ne ho přežívat. A další věci jako je dostatek zdraví, hojnosti, lásky.“

Myslíte si, že žijete kvalitní život?

P: „No, snažíme se o to (smích) „

2) Jakou změnu u svého dítěte pozorujete po nástupu do MŠ v oblasti fyzického zdraví?

P: „Nějaké úplně velké změny to ani ne, ale ve školce mají různé pohybové aktivity, cvičení, velkou zahradu v okolí školky, která dětem nabízí velké množství vyžití.“

Bývá malá častěji nemocná, co chodí do školky?

P: „Ano bývá. Viróza, kašel, rýmy“

A jak často bývá nemocná?

P: „Ze začátku to bylo dost často, skoro každý měsíc. Ale teď jsme už od ledna relativně zdraví. Jde to ve vlnách, mezi dětma se ty virózy dost točí.“

3) Jakou změnu u svého dítěte pozorujete po nástupu do MŠ v oblasti psychického zdraví?

P: „Začátek nástupu do školky byl pro ni změnou, protože byla zvyklá být doma, ale zároveň jsme už dříve společně vodily straši dceru do školky, takže v podstatě viděla, o čem školka je a bylo to pro ni mnohem snazší a bez slziček. ale musím vyzdvihnout přístup učitelek, které se dětem hezky věnují. Naše malá je takový smíšek a do školky teď chodí ráda.“

„Naučila se být vlastně méně závislá pouze na mamince. Rozhodně posun větší byl v samostatnosti a v socializaci s vrstevníky.“

Myslíte si tedy, že nástup do školky na její psychiku neměl špatný dopad, ale naopak dobrý?

P: „Špatný rozhodně ne. u nás naopak velmi dobrý.“

4) Jakou změnu u svého dítěte pozorujete po nástupu do MŠ v oblasti sociálního zdraví (socializace)?

P: „Určitě větší zapojení do kolektivu a kontakt s vrstevníky... Rozhodně posun. Lepší komunikace“

Komunikuje bez zábran i s dospělými?

P: „Ne s každým. ale postupně se zapojí, jakmile pocítí důvěru.“

A s paní učitelkami?

P: „Komunikuje dobře, má je ráda.“

1) Jakou změnu u svého dítěte pozorujete po nástupu do MŠ v sebeobsluze?

P: „určitě v oblasti např.: oblékání, tam je vždy velký posun, myslím, že děti od sebe dost odkoukávají a pak jsou motivovány dělat věci samostatně, uklidit po sobě hračky, nádobí po jídle, osobní hygiena, ale k tomu je vedena i doma.“

6) S jakou změnou života jste se po nástupu vašeho dítěte do MŠ setkali?

P: „Určitě rozvoj řeči. Dost se rozmluvila. A zavedení jakési pravidelnosti: ranní vstávání, nastavení režimu dne. Je to jiné než, když je doma s maminkou na mateřské.“

Zvykla si na takový režim rychle? Nebo jí to trvalo delší dobu?

P: „nene, nezvykla si doted' (smích) „

„S tímto bojujeme ranní vstávání a samotná příprava do školky. ale tak komu se chce ráno brzo vstávat? (smích)

7) Jak velký dopad si myslíte, že má MŠ na život vašeho dítěte? V čem konkrétně?

P: „Nedokážu říci jak velký, ale samozřejmě vliv MŠ na dítě určitě má ...vnímám např. To že se dítě dostane do kontaktu mezi vrstevníky, naučí se být více samostatné, může se rozvíjet v rámci motoriky, řeči, různých dovedností v rámci tvoření...a spoustu dalšího...také je v kontaktu s jinými dětmi, každé dítě je jiné, vyrůstá v jiné rodině, kde jsou jiné návyky atd....takže někdy to může mít u některých i negativní vliv...“

Takže si myslíte, že na Vaše dítě má MŠ pozitivní dopad?

P: „Ano“

8) Myslíte si, že MŠ dokáže kvalitně připravit vaše dítě na vstup do ZŠ?

P: „Věřím, že ta naše ano, dost jsme si ji tenkrát prověřovali, ale líbí se mi na naší školce, že se dětem věnují, mají i kroužky v rámci školky, pořádají kulturní akce, mají hezky lidský přístup ... budu věřit, že kvalitně ...ale pak záleží i na rodičích, jak se dětem věnují...není možné vše nechat na školce“

9) Jak podporujete kvalitu života vašich dětí vy?

P: „Podporuji své děti v tom, co je baví, snažím se je vést směrem /hranou formou k různým činnostem...hodně si povídáme o večer, vysvětlujeme různé životní situace, podporuji je v rozvoji a sportu, nesrovnáváme, ukazujeme osobní hodnoty atd. děti jsou houby, které nasávají a nejvíce tam kde žijou.ne vždy je to s dětmi a výchovou jednoduché, ale každý rodič se snaží dělat to nejlepší co je v jeho silách:-) ať jde dobrým příkladem „

„Nejdeme cestou fyzických trestů“

Snažíte se svým dětem dávat to nejlepší, aby měly kvalitní budoucnost až vyrostou?

P: *„Určitě ano, kvalitní budoucnost je důležitá“, to, co jim teď předáme, v dospělosti využijou“*

10) Jaké je podle vás ideálně zdravé prostředí pro dobrou kvalitu života vašeho dítěte?

P: *„tam kde je v domě láska a vzájemná úcta. Když jsou spokojeni rodičové, tak jsou i děti, samozřejmě čistý domov, rodinné zázemí atd. to jsou ty věci další, které s tím souvisejí...“*

11) Jak rodiče porovnali kvalitu života dítěte před a po nástupu do mateřské školy?

P: *„No řekla, bych, že ve školce více spolupracuje a dělá, co musí, protože tam má jiné prostředí, jiné autority a dětský kolektiv, tudíž se mu dělají věci více automaticky a snáze než doma, když po něm chci něco já (smích), to pak je remcání plno.“*

Myslíte si, že v té školce dítě cítí více povinnost dělat to, co má, než doma?

P: *„určitě ano“*

A proč si myslíte, že to tak je?

P: *„Protože děti zkoušejí...a nejvíce doma, ve školce mají asi trochu jiný druh autority a vidí, že to dělají všichni ostatní“*